

„E három teológus sorsa különbözőképpen indult, más-más elképzeléssel, más-más reményekkel, azonban előbb-utóbb ugyanoda érkeztek: az Evangelikus Hittudományi Egyetemre.”

Nők Békásmegyeren ► 4. oldal

„Júdás is részese volt az asztalközösségnek. Nem Jézus és nem is a többi tanítvány bontotta fel a vele való közösséget.”

Az öröm vonzásában ► 7. oldal

„Valamiként utalni kell arra, hogy Jézus kereszthalála, Istennek az az elhatározása, hogy ezt véghezviszi, nem úgy általában történt a világejrt – ami persze igaz –, hanem személy szerint miattam és értem!”

A megrendítő erejű passiójáték titka ► 7. oldal

Ki a király? ► 2. oldal

Szellemi zsendülés ► 5. oldal

Deák-nap 2010 ► 5. oldal

„Az Úr erőt ad minden nehézségben!” ► 11. oldal

Negyedik evangelikus borfesztivál ► 13. oldal

Mikko csángált Barcaságban ► 15. oldal

Cappella Palatina: Bevonulás Jeruzsálembe

Itália déli csücske sokáig a Bizánci Birodalom része volt. Amikor II. Roger herceg 1132-ben a palermói Palazzo Reale mellé kápolnát építtetett, azt teljes egészében aranyozatokkal díszítette bizánci stílusban. Az egyik oldalkápolnában Jézus jeruzsálemi bevonulása látható.

Az arany hátterű mozaikok meghatározó stílusjegyei a bizánci művészetnek a korai középkorban. Ezek közvetítettek az e világi és túlvilági élet között. A Jézus életét meglevenítő képsorok a középkorban „a szegények Bibliái” voltak, az írástudatlanok okulására szolgáltak – még akkor is, ha pompás aranyozatokból álltak, mint a palermói palota kápolnáján a jeruzsálemi bevonulás.

A nagyheti események képekben ► 8–9. oldal

„Cifra kicsiny levelek, vannak benn üres helyek”

■ SZABÓ LAJOS

A debreceni Nagytemplomból rádiós istentiszteletet közvetítettek az elmúlt vasárnap. Az apostoli üdvözlés kiegészült egy nagyon egyszerű és közvetlen mondattal: köszöntse mindenki kézfogással és „áldás, békesség” kívánással a körülötte ülőket. A rádióból hallani lehetett a spontán közösségépítő mozgást, szinte érezni lehetett a tekintetek találkozását. Az istentisztelet nem rideg merevséggel, hanem jóízűen indult. Ha nem egyedül lettem volna otthon, indultam volna a mellettem levőkhöz én is...

Szeretek találkozni olyan emberekkel, akik jókedvűek, és örömet sugároznak. Pár mondatot elég váltanunk, máris több a kedvem a soron következő feladatokhoz, és bátrabban teszem meg a következő lépéseket. Jó érzés a derűs arc közelsége, kivált virágvasárnap reggelén.

Templomban is úgy szeretek leülni, hogy lássam a többiek arcát, és biztatást kapjak belőle. Gyógyító forrás a jövőt és reményt sugárzó másik ember. Bizalmat ébreszt. Csakúgy, mint az eleven gyermekek a maguk zsiavájával és nyughatatlanságával. Mozdást, életet és célokot üzennek pár pillanat alatt. Nem véletlen, hogy megfáradt időseket éppen az unokák, dédunokák elvensége vigasztal a leghatásosabban. De egy kicsi gyermek is rajta csúg a kedvesen mesélő idős emberen. Elég egy mozdulat, és öröme fakad az, aki addig csak szomorkodott. Kölcsönösen szükségünk van egymás életkedvet sugárzó mozdulatára és tekintetére.

Nincs ez másképpen a gyülekezeti közösségben sem. Ha ritkaságszámba mennek ma a kellemes mosolyú és vidám arcok, annál inkább vigyázzunk rájuk, és becsüljük meg őket közösségeinkben! Erőt meríthetünk a velük való találkozásból.

Virágvasárnap azt kell megtanulnunk, hogy Krisztus közössége is alapvetően erősít és bátorít. Virágvasárnap ez különösen közel jön hozzánk. Nagyon egyszerű emberek indulnak el Jézussal Jeruzsálem felé. A számár a nyáját összetartó pásztorok állata volt, szemben a lóval, amely a katonasággal, így az erőszakkal kapcsolódott össze. Jézus elfogadja mindazokat, akik most énekel és hozsánával kísérik. A közösségépítés különleges titka ez az úti társaság. Évezredek óta hirdeti az indulás és az összetartás értékét.

Virágvasárnap a lelkes együttlét ünnepe. A közösség egybetartozásának élmenye járhatja át gyülekezeteink életét ezen a napon. Lehet, hogy ma ezt a leckét előlrol kell tanulnunk. Messzire szakadtunk a természetes öröm megélésének gyakorlatától közösségeinkben. Rengeteg a hivatalos formáság,

a merevség bennünk. Magunkra vetjük azokat a védőfelszereléseket, amelyek megakadályozzák a spontán örömmegmutatást. Pedig ezen a napon futni, ünnepleni és mozogni kell. Valószínű, hogy az afrikai vagy a latin-amerikai keresztények sokkal könnyebben találják meg a virágvasárnapnak megfelelő formát, mint mi. Az ő keresztény életüknek elemi része a mozgás, a vídamság és az öröm.

A vasárnapi istentisztelet kezdete valójában mindig egy „kis virágvasárnap”, a találkozás örömeinek átélése. Jó, hogy itt vagyunk! Örülünk, hogy megérkezettél! De régen láttalak, csak nem volt valami baj? Hiába nevezünk sokszor szokványosnak vagy sablonosnak az ilyen típusú mondatokat, a szívünk mélyén mégis ezekre vágyunk a kezdő liturgia előtti másodpercekben. Hát éljünk is eszerint! Örülünk bátran meglévő közösségeinknek, építjük természetesen és közvetlen magatartásunkkal minden alkalommal!

Isten közelségét és a vele való közösséget is ebben a közvetlen derűben élhetjük át újra, minden alkalommal.

A hűsvét felé lépegető gyülekezet már alig bírja kivárni a kora hajnali örömet. Sok helyen él a népszokásban és a liturgikus életben is az indulás, a zarándoklat és a körmenet gyakorlata. Jelzi ez azt is, hogy nem lehet magányosan, egyedül készülni és indulni. Fontosak a társak és a közösség.

Felsőnémesapáti kis falujában sokáig élt egy népszokás: virágvasárnap vagy már az azt megelőző szombatn a legkisebb gyermekek énekelve indultak el a tanító vezetésével a község bírójának a háza elé. Jelezték ezzel a mozgással, hogy van folytatás, él az új nemzedék, és hívogató az ünnepre a lakókat minden házból, minden köztötség és előítélet nélkül. A gyermekeknek szövegére is érdemes odafigyelni: „Hej, koszorú, koszorú, / szép színű és jó szagú, / Vannak benne virágok, / kis rövidke zöld ágak, / Cifra kicsiny levelek, / Vannak benn üres helyek, / Liliom a tisztaság, / szelídség a gyöngyvirág, / Rózsa szeretet jele, / Zöld a remény levele. / Cifra kicsiny levelek, / Vannak benn üres helyek.”

A virágvasárnapi közösségépítés titka mindössze ennyi. Lehesen folytatni a virágok elhelyezését a zöld koszorúban, mert minden színű és formájú virágnak jut hely a zöld levelek között. Így lesz igazán szép és vonzó.

Vajon lesznek-e ennyire nyitottak és befogadók a mi virágvasárnapi közösségeink és templomaink? Jó lenne, ha minél több helyen hallatszana a gyermekek tisztán csengő éneke virágvasárnap. Kezdjük találkozásainkat addig is egy jóízű és őszinte köszöntéssel.

A szerző teológusprofesszor, az Evangelikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Tanszékének vezetője

Csúcs élmény Sopronban

Egyházkerületi
konfirmandustalálkozó

► „Uram, jó nekünk itt lennünk” – ezt az élményt próbálta közvetíteni a március 20-án és 21-én megrendezett konfirmandustalálkozó. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület konfirmációra készülő fiataljai Sopronban gyűltek össze, hogy megismerkedjenek egymással, és két napot együtt töltsenek el.

A líceum dísztermének közepén egy ember áll, furcsa ruhában. Olyan, mintha hálóing lenne, narancssárga, és hímzés díszíti az elejét. A szakállas férfi úgy néz ki benne, mint valami indiai guru. De úgy látszik, ez őt nem zavarja. Ő Fülöp, Jézus egyik tanítványa – pontosabban Mesterházy Balázs iskolalelkész, aki Jézus megdicsőülésének történetét mondja el a szemtanú szemszögéből. Áhítatával március 20-án, szombaton reggel kezdetét veszi az egyházkerületi konfirmandustalálkozó.

► Folytatás a 6. oldalon

Család a gyülekezetben – gyülekezet a családban

Hitoktatók első kerületi találkozója délen

► „Mint a folyóvíz mellé ültetett fa” – ezzel az első zsoldtárból vett motóval rendezett hitoktatói találkozót a Déli Egyházkerület március 20-án. Az első ízben meghirdetett tanulmányi napon – amelynek az Evangelikus Hittudományi Egyetem adott otthont – lelkesek és hitoktatók vettek részt közel ötvenen. A találkozó délelőttjén Bodó Sára, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense *A hit továbbadása közösségben* címmel tartott előadást. A rendezvényen jelen volt Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő is.

A program kezdetén Széll Éva teológushallgató invitálta közös éneklésre a megjelenteket. Segítségével olyan gyermekénekeket eleveníthettek fel, illetve tanulhattak meg a résztvevők, amelyeket gyülekezeti és iskolai csoportjaikban is eredményesen alkalmazhatnak.

Az ószövetségi kép feszültségéről

hoz hasonlóan növekedjenek... A mai nap éppen erre a stabilitásra, meggyökerezésre, zöldellő életre szeretne minket szólítani, ennek a lehetőségét kívánja felmutatni, erősíteni.”

Bodó Sára előadásában a családokkal való gyülekezeti együttműködés szükségességének, lehetőségeinek és korlátainak kérdéskörét járta végig

Énektanuló hittanárok

szólt Szabóné Mátrai Marianna püspök helyettes Zsolt 1 alapján megtartott áhítatában. Mint fogalmazott: „Mi a szerteszét szóródás nagy kísértésével és a kiegész veszélyével szemben minden erőnkkel azon küzdünk, hogy a ránk bízottak meggyökerezzenek, stabilak legyenek, a zöldellő fá-

hallgatóival. A hit fejlődését a magzati lét tapasztalataitól a csecsemőkori kizárólagos anyai függésen keresztül a családnak mint az Istenhez viszonyulás normáit elsődlegesen meghatározó közösségnek a bemutatásáig tárgyalta.

► Folytatás a 3. oldalon

Oratio œcumenica

Áldott légy, Istenünk, hogy Jézus Krisztus Urunk bevonult Jeruzsálembe, vállalva a legvégső konfrontációt. Egyértelművé téve azt, hogy ő a Messiás. Ő a várva várt Király, a Főpap, a Proféta, aki megérkezett. Most, amikor a jeruzsálemi eseményekre emlékezünk, kérünk, segíts, hogy felismerjük Jézus Urunkban a világ Megváltóját, a mi személyes megmentőnket!

Urunk, kérünk, erősítsd bennünk a vágyat, hogy Megváltónk elé járuljunk, s előtte leborulva ügyes-bajos dolgaink és egész életünk gyógyulását kérjük tőle! Hagyjuk, hogy ő szabadítson meg lekötöttségünk, bűneinkből, elhibázott tetteinktől, vétkes kapcsolatainktól és érzéseinktől!

Urunk, te mindent megtettél a mi üdvösségünkért. Add, hogy tanuljunk alázatodból, és mi is szelíden és alázattal tudjunk szolgálni, és hűséges tanítványaidként tudjuk hirdetni szabadító evangéliumod örömhírét ebben a világban!

Urunk, segíts, hogy ne csak hozsannát kiáltani legyünk képesek, de el is tudjuk fogadni azt a szükséges megtisztító, erős isteni kezet, amely nélkül nem gyógyulhatunk. Segítség, hogy el ne fussunk Királyunk életünkbe, szívünkbe való tisztító és gyógyító bevonulása előtt!

Irgalmadba ajánljuk a beteget, a megfáradtat és mindazokat, akiknek már kiáltani sincs erejük. Mutasd meg gyógyító jelenlétet minden embernek, hogy a próbák és terhek között is megerősödjön a szív, és tenálad nyugodjon meg a lélek.

Könyörgünk most a te népedért, egyházadért. Könyörgünk az előttünk álló ünnepért. Légy velünk a nagyhét alkalmain. Add, hogy valódi ünnepé legyen emlékezésünk azáltal, hogy találkozhatunk veled, és te megerősítesz bennünket a hitben, a szeretetben és a reménységben.

Könyörgünk, Urunk, minden ember üdvösségéért. Azért, hogy minél többen ismerjenek meg téged úgy, mint aki Jézus Krisztusban személyes Megváltót és Szabadítót adtál minden ember számára.

Hallgass meg minket, Urunk, hiszen te vagy a mi kegyelmes mennyei Atyánk. Könyörülj rajtunk, irgalmazz nekünk, és add nekünk békeségedet a te szent Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Sóvárgó szíved támaszkodjék az ígére, s hagyatkozzál annak megígazító ígéreteré. Ezen állva csak lépj Isten elé, mondván: Uram, való igaz, én nem vagyok méltó, hogy nálam szállj, de én szükségemben kegyelmedet sóvárgom, ha talán mégis megigazulhatnék. Nem is jövök más jögon, hanem mert édes ígéret hallottam az imént, mikor asztalodhoz hívtál. Én jó Uram!, a te igéd igaz – nem kétlem –, s én erre eszem, iszom veled; legyen nékem akaratom és igéd szerint. Ámen.”

▶ Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

BŐJT HATODIK VASÁRNAPJA (PALMARUM) – JN 18,33–38

Ki a király?

Ígéretesen induló párbeszéd. Kérdésre kérdés, majd viszontkérdés a felelet. Mai élethelyzetekben is gyakorta előfordul hasonló, csak más tónusban, más céllal, tényleges információ és őszinte érdeklődés nélkül. „Mit nézel? Hozzám beszélsz? Keménykedni akarsz?” Ideális módszer az indulatok elszabadulásához és az elkerülhetetlenül bekövetkező testi erőszakhoz. A nemesnek épp nem nevezhető párviadal végén aztán kiderül, valójában „ki a király”.

Evangéliumi jelenetünkben azonban nem két, nagyjából azonos felépítésű és hasonló adottságokkal rendelkező, egyenlő esélyekkel induló férfi kakaskodik egymással, hogy összemérje erejét. Itt egy formális – még ha alságos és látszat szerinti is – bíróági tárgyalás zajlik, ahol az egyik fél teljesen kiszolgáltatott, a másik pedig élet és halál uraként áll felette.

Pilátus ahhoz képest, hogy a korabeli elvárásoknak megfelelően kemény – sőt véres – kezű vezetőként töltötte be tisztét, Jézus esetében mégis bizonytalankodik, zavarban van, és szeretné elkerülni, hogy meghozzon egy olyan döntést, amelyet egyébként naponta hozott meg tömegszámra. Talán személyében vagy pozíciójában érezte sértve és megálázva magát, hogy ez esetben nem rajta állt a halálos ítélet kimondása, hanem valósággal követelték, sőt zsarolták, hogy meghozza. Ráadásul pont az általa megvetett és lenézett zsidók.

„Te vagy a zsidók királya?” – talán ez a lehetőség ad reményt Pilátusnak arra, hogy mégis képes borzongással hozzassa meg az ítéletet, ha már egyszer ügyis meg kell hoznia. Ha ugyanis egy igazi messiást feszíthetne ke-

resztre – a zsidók királyát –, az mennyivel értékesebb fogás volna, mint egy olyan szerencsétlen megölésében részt venni, akit még a saját fajtája sem vállal. Egy király felett ítélkezni valódi méltóság. Most megmutathatná, hogy ki is az igazi király. De ha saját népe nem ismeri el királyként Jézust, akkor miért olyan fontos nekik mégis? Ha legalább közönyt mutatnának iránta! De ők éppenséggel nem közönyösek, hanem nagyon fontos számukra. Jobban követelik Pilátustól Jézus halálát, mint azt, hogy Barabbást szabadon engedje. Most nem valaki életét, hanem valaki halálát kívánják. Pilátus sarokba szorítva érzi magát a szokatlan helyzetben.

„Nem találok benne semmiféle bűnt” – micsoda álszent mondat! Mintha eddig bárkinek az esetében is számított volna, hogy bűnös-e vagy ártatlan. Mintha szempont lett volna egy ítélet meghozatalakor, hogy mit tett az illető. Mintha létezett volna más szempont, mint a birodalom hatalma és dicsősége látszatának fenntartása, amely Pilátus személyes jólétének és karrierjének is záloga volt.

„Mi az igazság?” Túlértékelnék Pilátus filozófusi hajlamait, ha valami elgondolkodó, távolba révedő tekintet sejtene nekünk e szavak mögött. Sokkal valószínűbb, hogy a gyakorlatias, két lábbal a földön járó ember hétköznapi bölcsessége fogalmazódott meg ebben. Pilátus esetében ez így hangzik: „Ugyan milyen igazság van azonkívül, ami Róma érdeke?” – mintha csak Messalának, Ben Hur gyermekkori játszópajtásának hangját hallanánk, aki érett férfikorára már eljutott a felismerésre, hogy ab-

rándozás az élet megrontója, és valóságtól elrugaskodott eszmékből, legyenek bármilyen szépek, nem lehet megélni.

Ennek megfelelően a „nem találok benne semmiféle bűnt” kijelentés sem valami magasztos morális igazság megfogalmazása, csupán annyit akar közölni a helytartó, hogy Jézus, ez a szerencsétlen alak egyáltalán nem veszélyes Rómára nézve. Tekintve, hogy amint az igazság csak az lehet, ami Rómának érdeke, úgy bűn csak az, ami ezzel szemben áll. A gyilkosság, a rablás és az erőszak bármilyen formája is csak akkor bűn, ha Róma ellen irányul. De mint látható, még egy rablógyilkos, Barabbás is kaphat kegyelmet, ha az ünnepre készülő nép úgy kívánja. És az ő kívánságuk is csak azért fontos ilyenkor, mert ennek kielégítése is Róma igazságát szolgálja.

Róma nemcsak erősnek, de jószágosnak is szeretne látszani. Ez a bizarr lehetőség még a kegyetlen náci haláltábor-parancsnok, Amon Göth számára is kihívást jelentett, amikor a magát barátjaként feltüntető Oscar Schindler betette a bogarat a fülébe, hogy a gyilkolás hatalmánál sokkal nagyobb lehet az irgalom hatalma. Másnap, hogy újonnan szárnyra kapott mohó szenvedélyének hódoljon, majdnem meg is hagyta az egyik rab életét.

Pilátus talán mégis megérezett valamit abból, hogy Jézussal folytatott párbeszéde nagyon egyenlőtlen, és nem azonos erővel bíró felek közt zajlik? Hogy míg ő élet és halál urának képzei magát, addig az, aki vele szemben védtelenül és kiszolgáltatottan áll, valóban élet és halál ura? Hogy nem ő tartja markában ezt a szerencsétlen, kiszolgáltatott em-

A VASÁRNAP IGÉJE

bert, hanem az őt? Hogy a másik ember sorsa felett nem akkor rendelkezik igazán, ha bírja a hatalmat életnek kioltására? Nem is akkor, ha elhitteti magával, hogy irgalmas, jótévő, könyörületes, és a másik neki köszönheti az életét, a jólétét, a karrierjét?

Hogy talán az volna az igazi, ha egyáltalán nem akarna a másik ember sorsa felett rendelkezni? Ha ereje és hatalma, rátermettsége és fontossága tudatában is abban élné meg a másik ember megmentése érdekében kapni vélt küldetését, hogy van mersze békén hagyni a másikat? Akkor is, ha lelke mélyén nagyon is bosszantja, hogy az láthatóan sokkalta nemesebb lelkű, igazabb, tisztább és érdemesebb, mint ő? Vagyis hogy a másik a király?

Hiszen épp ez az, ami meghaladja emberi képességeinket! Ez a bűnünk lényege. És ez az, amiből megszabadít Jézus, az egyetlen igazi király. Az alázatos király. Amilyeneké minket, mindnyájunkat formálni akar – szeretetével, irgalmával, türelmével.

■ BARTHA ISTVÁN

Imádkozzunk! Uram, királyom, Jézus! Te ártatlanul szenvedtél gyávaságom, kivagyiságom, lustaságom és túlbuzgóságom miatt. Pedig milyen egyszerű volna az élet, ha rád hallgatnék, téged követnélek, és nem akarnám sem magamat, sem másokat feláldozni semmilyen nemesnek és jónak hitt ügy öltárán! Kérlek téged, formáld át gondolkodásomat, hogy a te igazságodat ismerjem fel, és azt kövessem minden körülmények között! Ámen.

BÓDÁS JÁNOS

Virágvasárnap

Csak hulljatok, virágok, pálmaágak, csapongjon a piros szárnyú öröm s higyétek, hogy Dávid utódja jön szabadságszerző, győzelmes királynak.

Ő... látja már, hogy messze mint a felleg, fekete átkok varjúraja vár és szárnyra kap, s hogy nemsokára már káromkodnak, akik most énekelnek.

Ő... tudja már, hogy egyedül lesz s hitvány, ijedt szívvel fut szét a sok tanítvány, nem marad bennük se remény, se hit...

S egy szürke fa a borzongó erdőbe, mintha tudná, hogy kereszt lesz belőle, meg-megrázza zörgő leveleit...

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

ÚJ SOROZATUNK ELÉ

Beköszöntő

CANTATE

▶ Jövő héttől, húsvét ünnepétől kezdve immár harmadszor indul *Cantate* néven egyházzenei rovat az *Evangelikus Életben*.

Eged Isten diczerün

Az elmúlt négy évben volt olyan sorozatunk, amely az istentisztelet központi énekét, a graduáléneket mutatta be; olvashattak olyan cikkeket, melyek egy zenei stílusba tartozó énekeket tárgyaltak; találkozhattak személyes beszélgetésekkel is egyházzenei kollégákkal. Legutóbb a *Gyülekezeti liturgikus könyvnek*, énekeskönyvünk kiegészítő kötetének az anyagát tettük közzé e lap hasábjain.

Most azok az énekek kerülnek sorra, amelyek – az *Útmutató* heti igéjére alapulva – egy-egy hét lelki tartalmát alapozhatják meg (az *Evangelikus Életben* hétről hétre megjelenő két énekszám közül ez a második).

Újdonság, hogy a cikkek majdan két részre tagolódnak. Az első rész olyan lesz, mint annak idején a graduálénekeknél lát-

hattuk: az ének keletkezésének részletei, a szöveg és a dallam rövid elemzése. Ezt egyházzenei szerkesztők írják.

A második rész viszont új műfaj: rövid meditáció az adott ének szövege alapján, úgynevezett *Liedpredigt*. Erre a feladatra sikerült lelkészeket megnyerni.

Ezek az írások nem csupán egyéni hitéletünkben, hanem például bibliaórán, baráti összejövetelen felolvasva is jó szolgálatot tehetnek. Általuk elmélyedhetünk egyházunk legfontosabb tanításaiban, és jobban megismerhetjük énekeskönyvünk értékeit is.

Cantate Domino canticum novum – Énekeljétek az Úrnak új éneket! (Zsolt 149) A címadó zsolttárral várja az érdeklődő olvasókat a rovatvezető:

■ ECESEDI ZSUZSA

Hibaigazítás. Lapunk múlt heti számának 2. oldalán néhai dr. Keken András lelkész a tőle származó idézet forrásmegjelölésében tévesen nevezte püspöknek. A gépelési hibáért olvasóink elnézését kérjük. – *A szerk.*

Indonéz egyházi vezető teológiánkon

▶ **Az Indonéz-Batak Protestáns-Lutheránus Egyház egyik vezetője, dr. Jamilin Sirait teológiai professzor tartott előadást március 16-án az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Betekintést nyújtott egyháza életébe, különös tekintettel a más vallásokkal való együttműködésre az igazságság, a béke és a jólét kérdésében.**

Jamilin Sirait korábban az Indonéz-Batak Protestáns-Lutheránus Egyház teológiai szövetségének alelnöke volt, 2008 óta pedig egyháza öt vezetőjének egyike, az úgynevezett Konionia Department elnöke.

Előadásában részletesen ismertette, hogy az indonéziai Észak-Szumatrán élő batakok hogyan tértek át a keresztény hitre, és hogyan tudtak

ellenállni a folyamatos iszlám terjeszkedésnek. Beszédében hangsúlyozta azonban annak jelentőségét is, miért fontos, hogy most ugyanígy ne en-

Dr. Jamilin Sirait (balra) és H. E. Mangasi Sihombing

gedjenek befolyást a karizmatikus mozgalmaknak.

A mintegy kétszázötvenmilliós lélekszámú Indonézia plurális társada-

lom, ahol az emberek kilencven százaléka muszlim hívő, míg a maradék a nagyobb vallások – a katolicizmus, protestantizmus (e kettőt külön vallásnak veszik), hinduizmus és buddhizmus – híve. Ebben a vallási sokszínűségben fontos egymás elfogadása és az is, hogy részt vállaljanak a másik kultúrájából, hagyományaiából. A tolerancia jegyében az iszlám vallásúak is részt vesznek a keresztények karácsonyi ünnepein, és a keresztények is a muszlimok hagyományos alkalmain.

Az előadás után a hallgatók kérdéseket tehetek fel a vendégnek. A moderátor dr. Jutta Hausmann professzor, az egyetem ösztöndíj-tanvezetője volt.

Az alkalmon részt vett H. E. Mangasi Sihombing, Indonézia magyarországi, horvátországi, bosznia-hercegovinai és macedóniai nagykövete is.

Fogadás az indonéz nagykövetségen

H. E. Mangasi Sihombing, Indonézia magyarországi, horvátországi, bosznia-hercegovinai és macedóniai nagykövete március 16-án este fogadást adott rezidenciájában dr. Jamilin Sirait, az Indonéz-Batak Protestáns-Lutheránus Egyház teológiai tanára és egyik vezetője tiszteletére.

Az alkalomra a Magyarországi Evangélikus Egyház számos képviselője is meghívást kapott. A kötetlen vacsorán részt vett – többek között – dr. Fabiny Tamás, egyházunk külkapcsolatokért felelős püspöke; Csepregi András, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője, valamint felesége, Cserháti Márta; továbbá dr. Jutta Hausmann, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Ösztöndíj-tanvezetője; dr. Szentpétery Péter, az EHE Vallás- és Társadalomtudomá-

ny Tanszékének vezetője; Cselovszkyné dr. Tarr Klára, egyházunk külügyi osztályának vezetője; dr. László Virgöl külügyi referens és Aradi György budapest-fasori evangélikus lelkész. Jelent volt továbbá az eseményen Szent-Ivány Ilona unitárius lelkész, valamint Pethő Gyula, a Külügyminisztérium Ázsiai és Csendes-óceáni Főosztályának vezetője, Takács László külügyi referens és az indonéz nagykövetség számos munkatársa.

Az indonéziaiakkal való találkozások azonban itt nem érnek véget: május 25-én Gödöllőn a vallásközi párbeszéddel kapcsolatos konferenciát rendeznek, mások mellett neves indonéz előadók részvételével.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUSZANNA
Forrás: evangélikus.hu

Hitoktató-találkozó

▶ *Folytatás az 1. oldalról*

Gondolatmenete második részében az előadó a gyülekezet családokkal való kapcsolatának természetes, szükségszerű és megengedő voltát hangsúlyozta. A gyülekezet és a család együttműködése természetes, mivel minden gyülekezeti tag „magával hoz” egy családot, melynek természetes módon tagja, illetve gyülekezeti tagságát is „magával viszi” családjába. Szükségszerű e kapcsolat, mert a hit továbbadása nem történhet izolált módon: a gyermek nem szólítható meg családja nélkül. Ugyanakkor ismerni kell a családokkal való együttműködés korlátait is, hiszen a társadalom szerkezetének átalakulá-

sa miatt a klasszikus kapcsolattartási formák nehezen vagy egyáltalán nem megvalósíthatók.

Délután forgószínpadszerű csoportfoglalkozásokkal folytatódott a program, melynek során – Grendorf-Balogh Melinda, Kerepeszki Anikó, Szűcs Petra és Szabóné Mátrai Marianna közreműködésének köszönhetően – a családi nap, a családi istentisztelet, a táborok és a szabadidős programok, valamint a konfirmandusóra és a konfirmáció témakörein belül négy helyszínen gyűjtettek hasznos ötleteket a találkozó résztvevői.

A tartalmas, vidám együttléti ötletbörzével, közös énekléssel és imádsággal ért véget.

■ S. A.

Beosztott lelkészek vizsgáztak

Négy újabb taggal bővült a Magyarországi Evangélikus Egyház választható, tehát parókusi jogkörrel felruházható lelkészeinek köre.

Az Északi Egyházkerület elnöksége által múlt év végén meghirdetett parókusi alkalmassági vizsgálatra négyen jelentkeztek: Horváthné Csoszánsszky Márta Nyáregyházán, Óvári Péter János Mendén és Gyömrőn, Zsarnai Krisztián Nyíregyházán szolgáló lelkész, valamint Kovács Áron, az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktori iskolájának hallgatója.

Az önálló lelkézi szolgálatra alkalmasnak talált jelöltek mostantól a gyülekezetek által választhatók. A vizsgálatot végző négytagú testület (az illetékes püspök, esperes, lelkész és felügyelő) azt vizsgálták, hogyan valósulnak meg a jelöltek szolgálatában a hitvallásosság szempontjai, és hogyan tudják alkalmazni egyházkormányzati és egyházi ismereteiket. A vizsgálat keretében a jelöltek megvédték írásbeli munkáikat.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

Virágok és vasárnapok

Virágunk még csak volna. Bár irdatlanul hosszú volt a tél, már éled a természet. Idén is a krókuszok voltak a legbátrabbak. A sok sárga, fehér és lila fejecske vidáman mozog a még hűvös szélben. A napokban már a mindig megbízható aranyvessző is kezdi bizonygatni, hogy most már itt a tavasz. Tudjuk, hogy következik a nárcisz, a jácint és a tulipán, amelyeknek a hagyományait még ősszel dugdostuk a földbe. Itt a tavasz, virágunk még csak volna.

De van-e vasárnapunk? Nem rabolta-e el tőlünk valamiféle „konzumisten” vagy akár csak saját közönyünk? A harang szava nem hallatszik el a plázákig. Fehér ing helyett susogó szabadidőruha van az emberekben, a kínai piacon vették. Talán ma is oda igyekeznek. Nem csoda, hogy nehezen tudjuk már ünneplőbe öltöztetni a szívünket.

Integető tömeg is van. Pálmaággat lengetnek, virágot szórnak az útra. Mert szeretnek ünnepelni, szívesen állnak a győztes oldalára. Ők várják a királyt, akit néha Messiásnak, néha Jimmynek neveznek. Mindezt a szó szoros értelmében önként és dalolva. Mert iskoláskoromban még kötelező jelleggel vezényeltek ki minket a budapesti Rákóczi útra, hogy Brezsnaynek vagy Fidel Castrónak integessünk. Ma viszont sokan törlik magukat azért, hogy akár csak egy pillantást is vethessenek a limuzinon érkező celebekre.

Szamarunk is volna hát, olyan

igazi számár számár. Lépked az útra terített felsőruhákön, keresztülgázol a virágoson – és azt hiszi, őt ünneplik. Nagy számfülevel tompán hallja a morajlást, és úgy véli, neki szól a hozsannázás.

Persze a politikai hatalom is újra és újra magának akarja az ünneplést. Emberek, földi hatalmasságok törtek Jézus helyére, és ünnepeleltették magukat. Totalitárius rendszerek erőszakos uralkodói, egyházi méltóságok vagy éppen a szekularizáció, az elvilágiásodás hamis papjai próbálták letaszítani Jézus királyt. Erre is reflektál Kassák Lajos verse:

„Sem az egyház praktikái, sem a politikuskok irigykedései nem meríthetik Őt [Jézust] alá. A hegyek kitérnek előle s a vizek megjuhászodnak lépteit alatt. Most azonban lehet, hogy a virággal felhíntett utcán megérkezik a faluba. Szólnak a harangok, tarka galambrajok hintálnak a nap sugarain.”

Közeledik-e Jézus városunkba ezen a virágvasárnapon? Itt van-e ő, a valóban szelíd és alázatos? Aki nem hódítani akar, hanem egyszerűen csak szeretni. Aki nem leigáz, hanem szabadságot ad.

De világunk nem a számárháton érkező Jézusra figyel. Pákolitz István Palmarum című verse ma is érvényes:

A város vezetői persze hogy nem fogadták.
Futóbolondnak nézték
a szamaras istenadátát.

ÉGTÁJOLÓ

Se tüzoltózenekar, se lányok.
De az utca kivonult,
hosszannázott.

Senki se tudta, szomorú tekintete
mért mereng a
Koponyák hegyén. Senki se látta,
hogy árnyékok vetett rá
a furcsán összeácsolt gerenda.

Jézus virágvasárnap bevonult Jeruzsálembe. Számárháton, az ókor Trabantján. Azt mondta: békét hoztam nektek, a megtérés esélyét. Békében élhettek önmagatokkal, egymással és a Mindenhatóval.

És a tömeg hozsannázott. Szálltak, szálltak a virágok, lengtek a pálmaágak. Ám tudjuk, virágvasárnapot nagypéntek követi. A „Hozsanna” helyett „Feszítsd meg!” hangzik hamarosan. Szívszorítóan igaz Jókai Anna Ima – virágvasárnap alkonyán című verse:

Istenem.
Az az alkony.
A földbe döngölt örökzöldek.
A már üres úton horpadt
pléhdobozok zörögnek.

Hasadt nejlonzacskók a bokrokon
fennakadva.

Köpésbe ragadt csikkek a taposott
füben.

(...)

A tömeg berekedt.

Vedel, zabál:

Vacsorál.

A tévé elé ül.

Új üvöltésre készül.

A „feszítsd meg” élvezetesebb.

A keresztalál érdekesebb.

Jókai Annának – újabb kori tapasztalatainak alapján is – igaza van. Akárcsak az egykori Illés-száznak: „Virág sincsen, te sem vagy már, miért hagytuk, hogy így legyen?”

Ne hagyjuk, hogy így legyen. Fogadjuk el nem múló hittel a virágvasárnap érkezését.

Áldott, aki az Úr nevében jön. Az ünnepeink róla kell, hogy szóljanak.

Az ő jelenléte ad értelmet az egyháznak, hitünknek és szolgálataunknak.

Önkritikusnak kell lennünk: sokszor nem hirdettük őt elég hitelesen, nem éltük őt meg valószínűleg. Se virágunk, se vasárnapunk.

Pedig virágvasárnap az egyik legkedvesebb ünnepünk lehetne. Ama horpadt pléhdobozok, hasadt nejlonzacskók és köpésbe ragadt csikkek világából visszatárlhatnánk a tavaszba, és örülhetnénk a krókuszok vidáman mozgó fehér és lila fejecskeinek,

a sárgában pompázó aranyvesszőnek, a jácintnak és a tulipánnak.

Virágvasárnap azonban korántsem csupán tavaszünnep. Mindennél jobban örülhetünk a hozzánk érkező Jézusnak, az alázatos királynak. Akiben „csendesesen és váratlanul” átölel minket az Isten.

Ne hagyjuk, hogy az emberi gonoszság és ostobaság eltapossa virágvasárnapot. Ne engedjük, hogy az erőszak uralja a hétköznapokat és rabolja el az ünnepeket.

Órizzuk a szellemi és a lelki értéket, megannyi káros hatás közepette.

Legyenek a keresztény közösségek a korszellemmel dacoló lelkületnek, a jósnak, a szeretetnek és a békeségnek az őrzői. Ne engedjük, hogy kiverjék kezünkől a virágot.

Mentsük meg a vasárnapot.

Ragaszkodjunk virágvasárnap áldásaihoz, és legfőképpen ahhoz a királyhoz, aki ezen az ünnepen érkezik hozzánk, szelíden és alázatosan.

Áldott, aki az Úr nevében jön!

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Pozsgay Imre személyében a 20. század második felének meghatározó magyar politikusként látta vendégül a Keresztény Értelmiségi Fórum a budahegyvidéki evangélikus templomban. A március 22-i, hétfő esti összejövetelen az egyetemi tanár *Volt egyszer egy rendszerváltás?* címmel tartott gondolatébresztő előadást. Képünkön Pozsgay Imre jobbán *Keczkó Pál* gyülekezeti lelkész, balján pedig *Schulek Ágoston*, a mintegy száz résztvevőt vonzó alkalom szervezője.

■ LUKÁCS GABI felvétele

KDNP-elnök az „eklezsiabizniszről” és az ország kiárusításáról

Széles konszenzussal módosítani kell az egyházalapítási törvényt, mert a mostani helyzet tarthatatlan – mondta *Semjén Zsolt*, a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) elnöke március 19-én este egy lakossági fórumon Ajkán.

Ma egyszerűbb egyházat alapítani, mint bélyeggyűjtő egyesületet – jelentette ki, megjegyezve: tömeges a visszaélés, amikor is nem vallási tevékenységet folytató társulatok „eklezsiabizniszt művelnek, és közpénzeket csapolnak meg”.

Javaslatuk lényege az, hogy valóban csak vallási tevékenységet folytató szervezetet lehessen egyházként bejegyezni – mondta a pártelnök. *Semjén Zsolt* hangsúlyozta azt is, hogy a bejegyzést ne lehessen bármelyik bíróságon megtenni, hanem „legyen néhány bíró, akinél be lehet jegyezni egyházat”. A bírakat pedig a tudományos akadémia szakértői, valamint teológusok, vallásszociológusok és filozófusok segítenék annak elbírálásában, hogy valóban vallási tevékenységet folytat-e az a szervezet, amelyik a bejegyzését kéri – mondta a KDNP elnöke.

Szerinte ugyanis ma olyan abszurd helyzet van, hogy akár egy család is bejegyeztetheti magát egyházként, s azonnal technikai adószámot kap, az adóként befizetett egy százalékát visszakapja, sőt ezt még több százézer forinttal meg is fejeli az állam. Sima szélhámosással csaknem milliós összeget „ki tud venni a rendszerből” egyetlen család – mondta *Semjén Zsolt*.

„Mi azt mondjuk, hogy be kell nyújtani hitelvetet, és egy arra felkészült bíró – megfelelő szakértelemmel – bírálja el, hogy egyáltalán vallási jellegű-e az, amire a bejegyzést kérik” – fogalmazott a kereszténydemokrata párt vezetője. Szerinte „egy későbbi, széles konszenzus kell ahhoz is”, hogy konkrét létszámhoz vagy bizonyos honossághoz is (működjenek már bizonyos ideje) kötődjön a bejegyzés.

Semjén Zsolt ezután annak a véleményének adott hangot, hogy „országot így még nem romboltak le”, mint az elmúlt nyolc év baloldali kormányzása alatt. Rámutatott: a Kádár-rendszer harminc év alatt hozott össze huszonegy milliárd dollár-

nyi adósságot, az Orbán-kormány ugyanakkor visszafizette a teljes IMF-hitelt, viszont a Medgyessy- és a Gyurcsány-kormány 2002 és 2008 között csinált huszonöt milliárdnyi államadósságot, és mindezt 2009-ben megduplázták. „S nincs válasz arra, hogy hol van ez a tengernyi pénz” – jelentette ki az ellenzéki politikus.

Semjén szerint az újabb és újabb hiteleket „beletömték külföldi bankokba, s azok talicskával kitaláltak az országból, nekünk meg itt maradt az adósság”. Az ideológiája az volt a Bajnai-kormány, hogy azért kell „a külföldi bankokba tömni a hitelek felvett pénzét”, mert majd ezek fognak hitelezni a vállalkozóknak és az embereknek.

„Hát persze, hogy a bankok kitaláltak mindent, hogy ne kelljen hitelezni” – mondta az ellenzéki párt elnöke, megjegyezve: mindezt „egy magát szocialistának mondó kormány és párt” vitte véghez. A KDNP elnöke szerint „a szocialista párt legnagyobb blöffje az, hogy szocialistának vallja magát”.

Semjén Zsolt szerint az ideai költségvetés „úgy fiktív, ahogy van”. Utalt arra is, hogy a multinacionális cégek Magyarországon „olyan hihetetlen kedvezményeket” kapnak, amelyekről a magyar vállalkozók nem is álmodhattak. Hozzátette: ma Európában Magyarországon vannak a legmagasabb adók, néhány belgiumi adónemet kivéve.

„Magyarországnak protekcionista, patrióta gazdaságpolitikát kell folytatnia, tehát az államnak alapvetően a magyar cégeket kell támogatnia” – jelentette ki *Semjén Zsolt*.

A fórumon ismertette a programját *Ékes József*, a Fidesz-KDNP ajkai parlamenti képviselőjelöltje.

Semjén Zsolt a Magyar Távirati Irodának nyilatkozva azt mondta: szükség lenne arra, hogy az iskolákban „valamifajta erkölcsi oktatás legyen”. Mint mondta: senkit nem akarnak semmire sem kényszeríteni, ezért a kiindulópontjuk az, hogy legyen egy etikaóra, s a diákok dönthetnének arról – mint a nyelvtanulás esetében –, hogy hittanra és erkölcsstanra járnak, vagy klasszikus polgári etikát tanulnak.

▶ MTI

Nők Békásmegyeren

▶ Talán sokan elcsodálkoznak azon, hogy mi lehet ebben a különleges: miért lenne rendhagyó a nő egy gyülekezetben? Pedig az elmúlt vasárnap az összejövetel napja tényleg rendhagyó volt a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközségben: nők beszéltek nőkről. Pontosabban három női teológus az *Őszötvetség* nőalakjairól. S ha valaki még mindig értetlenül állna a cím előtt, jöjjön a magyarázat.

A nők: *D. Takácsné Kovácsné Zelma*, *dr. Jutta Hausmann* és *dr. Varga Gyöngyi*. Mindhárman teológiai tanárok az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Látszólag elnöiesedő

giai kérdések, tanítási szeretett volna. Bár az akkori lelkészársadalom nem lelkesedett a néhány teológuslányért – az intézményvezető legszívesebben ki is tessékelt volna őket a teológiáról –, a teológusfiúk mégis e néhány lány kegyeit keresték. Ha az udvarlásból később házasság is lett, bizonyos mértékig megoldódott az immár lelkészfeleség-lelkész sorsa: segíthetett férjének, prédikálhatott, de palást nélkül liturgiát nem végezhetett. Az első női ordinációra az 1960-as évekig kellett várni egyházunkban.

Jutta Hausmann Németországban végezte a teológiát. Már tanulmányainak befejezése előtt tudta, hogy életútja Bajorországba vezet, ahol az 1970-es évek derekán még mindig nem szolgált felszentelt női

A magyarországi evangélikus teológiai oktatásban *Varga Gyöngyi* szintén kivívta a maga elsőségét: az Evangélikus Hittudományi Egyetem 1998-ban beindított doktori programjának keretében elsőként szerzett doktori fokozatot 2003-ban, és az első női teológus, aki tulajdonképpen tanulmányainak a befejezése után máris tanítani kezdett.

E három teológus sorsa különbözőképpen indult, más-más elképzeléssel, más-más reményekkel, azonban előbb-utóbb ugyanoda érkeztek: az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. Nem csoda hát, hogy mindhárman őszötvetségi nőkről beszéltek: *Éváról*, *Mirjamról* és *Ruthról*, és egyáltalán a bibliai nőalakokról, az ókori izraeli vagy a később Jézust követő nők megítéléséről.

Balról jobbra: *dr. Varga Gyöngyi*, *D. Takácsné Kovácsné Zelma* és *dr. Jutta Hausmann*

világunkban ez is természetesnek tűnhet. Elvégre miért ne lehetnének női lelkészeink, miért ne foglalkozhatna egy nő teológiai kérdésekkel?

A válasz magától értetődőnek tűnhet, miközben korántsem az. Amikor *Kovácsné Zelma* elkezdte teológiai tanulmányait még az 1940-es években, korántsem volt természetes, hogy egy nő lelkész legyen. Ő sem gondolta volna, hogy a lelkészi pályán köt ki, nem is ez volt az elképzelése. Egyszerűen csak érdekelték a teológiai

kérdések, tanítási szeretett volna. Bár az akkori lelkészársadalom nem lelkesedett a néhány teológuslányért – az intézményvezető legszívesebben ki is tessékelt volna őket a teológiáról –, a teológusfiúk mégis e néhány lány kegyeit keresték. Ha az udvarlásból később házasság is lett, bizonyos mértékig megoldódott az immár lelkészfeleség-lelkész sorsa: segíthetett férjének, prédikálhatott, de palást nélkül liturgiát nem végezhetett. Az első női ordinációra az 1960-as évekig kellett várni egyházunkban.

Ahogy azonban a békásmegyeri-csillaghegyi gyülekezetben megszokhattuk, a beszélgetést egy rövid hangverseny előzte meg. *Klembala Géza* csembalóművész és felesége, *Mihályi Edit* operaeánkes a *Zsuzsánna és a vének* című barokk darabot *Élisabeth Jacquet de La Guerre* művét adták elő, miközben a templom falain még mindig gyönyörködhetünk *Rác András* néhol víziószzerű gyantaképeiben és térmozaikjaiban.

■ VERES EMESE-GYÖNGYVÉR

Emlékezés a protestáns pátensre

Megtartó erő a végvárakban címmel rendeztek konferenciát a Szatmár megyei Nagyecsed református templomában a protestáns pátens visszavonásának 150. évében, 2010. március 19-én.

Bölcskei Gusztáv református püspök előadásában a történeti háttérrel és az események mai aktualitá-

sáról szolt, *Balog Zoltán* országgyűlési képviselő pedig a keresztény ember közéleti szerepéről beszélt. *Fabiny Tamás* evangélikus püspök a lutheránus hitnek a végvárak életében betöltött szerepét taglalta, különös tekintettel a nyíregyházi gyülekezet egymást követő korszakaira. *Próhla Gergely* országos

felügyelő a protestantizmusnak arra az értéktérítő szerepére mutatott rá, amely különböző történelmi korokban a modernizációhoz és a nemzeti felemelkedéshez járult hozzá.

Az alkalmon részt vett a térség számos egyházi és megyei vezetője.

■ BARCZA JÁNOS felvétele

Deák-nap 2010

▶ **A Deák Téri Evangélikus Gimnázium jól bevált hagyományai közé tartozik a Deák-nap. Ilyenkor az iskola olyan előadókat hív meg, akik szakmájuk elhivatott képviselői, és „középiskolás fokon” is be tudják avatni a diákokat a kulisszatitkokba. Így volt ez múlt szombaton, március 20-án is.**

A Deák-nap az egész tanévben folyó különféle versenyek záróakordja. Idén szeptemberben az iskola tanterem-díszítési versenyt hirdetett az osztályoknak, de rendeztek év közben angol-, német- és matematikaversenyt is, és természetesen idén sem

maradhatott el a népszerű városismerteti vetélkedő sem. Minden évben tartanak egy egész délutános nagy vetélkedőt prezentációkkal, mini színelőadásokkal. Idén ennek a komplex vetélkedőnek a témája a víz volt. A diákoknak különféle tantárgyakhoz kapcsolódó „vizes feladatokat” kellett megoldaniuk. (Lásd alább Harrach Ágnes írását. – A szerk.)

A versenysorozat a Deák-nappal ér véget. Ekkor összesítik az osztályok által elért pontokat, és ekkor szoktak eredményt hirdetni. A győztes osztály egy szabadnapot kap, amelyet iskolán kívüli közös programmal tölthet.

A Deák-nap azért is különleges, mert ilyenkor különféle területek szakemberei tartanak előadásokat az iskolában. Idén például dr. Lányi And-

rás író, filozófus beszélt a fenntartható fejlődésről, dr. Balázs Tamás egyetemi adjunktus, ügyvéd a 20. századi tömegkultúráról, dr. Öze Sándor történész a rossz hírű Báthoryakról, Szokolczay Lajos szerkesztő, kritikus a határon túli magyar irodalomról, Takács Miklós régész a honfoglalásról, Gadó György Pál erdőmérnök, természetvédelmi mérnök pedig hanti nyelvoknaink életéről. Ez utóbbi előadás az *Aliszka* című film köré épült, melynek Gadó György Pál volt a szerkesztő-riportere és társrendezője. Az előadó részleteket vetített a filmből, és érdekes történetekkel egészítette ki a látottakat. (Előadását, illetve az *Aliszka* című filmet lapunk jövő heti, húsvéti számában ismertetjük.)

■ JÁNOSI VALÉRIA

Víz, víz, tiszta víz... de meddig?

Svédnyelv-tanárként hetente egyszer járok tanítani a budapesti Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba. A minap a tanárban az amúgy is túlszűfolt asztalokon még néhány érdekes modell is helyet talált. Érdeklődve kukkantottam rá a vizesést, tengerpartot, folyómedret ábrázoló diákremekművekre, s természetesen rákérdeztem, mi is ez.

Míntha lavina indult volna el! A legkülönbözőbb tantárgyak tanárai szinte egymás szavába vágva mesélték lelkesen, hogy az iskolában hetek óta zajlik egy komplex vetélkedő, melynek témája a víz, a vízgazdálkodás, a jövő feltételezhető vízhiánya. Mivel tanárként, a Magyar-Svéd Baráti Társaság elnökeként, négygyermekes anyaként s úgy általában is nagyon kedvelem a vetélkedőket, és magam is számtalan alkalommal szerveztem a legkülönbözőbb témákban, én is rögtön lázba jöttem. Azonnal további kérdésekkel ostromoltam őket, és máris bejegyeztem heti programjaim közé a versenysorozatot lezáró vetélkedő időpontját.

Gondosan végignéztam a folyosóra kített, már korábban benyújtott pályaműveket: víztakarékosságra és környezetvédelemre felszólító plakátokat és a már említett makettek egy részét. Sajnos egyes „versenyszámok” a hónapban elszórva kerültek sorra, így ezekről lemaradtam. De a tanári kar, elsősorban is *Istvánffy né Tomka Márta* biológiatanár lelkesedését jelzi ezek végtelen változatossága. A diákokat és az osztályfőnököket dicséri viszont, hogy valóban lelkesen végig is csinálták a tanulók a kiírt feladatokat. Kellett például vizes témájú verseket gyűjteni, vízzel kapcsolatos zenedarabot választani és előadni, művészi formában bemutatni egy kisorsolt vizes verset s hozzáillő képanyagot összeállítani aláfestésként.

A komplex vetélkedőre igen nagy izgalommal készült mindenki, s a versenyző csapatokon kívül természetesen szurkoló nézők is voltak. Megint csak a szervezők ügyességét dicséri, hogy gondosan ügyeltek arra, hogy mind a hetedik, mind a tizenegyedik osztályos csapat szá-

hogy egész kis csapat vonult ki a színpadra, s megosztották a mondanivalót, mások „riportot készítettek” a ki-

halófélnben lévő madárkával. Nekem legjobban a nyolcadik osztály megoldása tetszett. Besétált a porondra két hátizsákos lányka. Egyiküknél távcső, másikuknál madárhatózó. És természetesen hamar felfedeztek egy – képzeltbeli – érdekes látványt. A távcsöves diák szolgáltatva az információt, a másik lányka pedig a határozó segítségével tett fel további beható kérdéseket, hogy végre beazonosítsák a látott madarat. Érdekes volt megfigyelni, hogyan közelítettek a pontos megfejtéshez.

Volt legek versenye (legnagyobb, leghosszabb), amelyhez fényképek szolgáltattak némi segítséget, egy másik feladatban kisebb részletekből kellett felismerni egy képet.

Hihetetlen kreativitásról tanúskodott a talán legnagyobb változatosságot eredményező feladat is: háromperces utópisztikus színelőadás a vízhiányos jövőről. Nem volt határa a diákok leleményességének: kiszáradt folyóban való evezés, a folyót megtettesítő szalaggyakorlat, a tiszta víz mint árucikk, de még a tanári kar mint a szakmák egyedi és karakterisztikus képviselői is mind-mind felbukkantak a jelenetekben.

Igen nagy öröm volt megfigyelni, hogy valóban csapatmunkát hoztak létre. Ez azért remek, mert egy-egy ilyen közös program, jól lebonyolított vetélkedő kiváló alkalom az osztályközösség erősítésére, de természetesen csak akkor, ha maguk a diákok is kellő lelkesedéssel vetik bele magukat a „munkába”. És itt ezt megtették. A szellemes utópisztikus történetekbe pompásan belefűzték a környezetvédelmi tudnivalókat: mit tehetünk mi, egyének is azért, hogy ez a változás lassabban következzen be, miképp takarékoskodhatunk a vízzel, védhetjük közvetlen természeti környezetünket.

A vetélkedő alatt több tanítványom észrevette, hogy ott vagyok, odajöttek, s lelkesen meséltek további részleteket, saját osztályuk készülődését. Látszott rajtuk, hogy milyen örömmel készültek erre a rendezvényre, mennyire komolyan vették a feladatokat. Így aztán bizonyára a vetélkedő rejtett – vagy talán nem is annyira rejtett – szándéka, a környezettudatosságra való nevelés célt is ért.

Azóta azt is megtudtam, hogy az iskolában évente megrendeznek egy-egy ilyen, a gyermekek „felzászára” és ismeretterjesztésre egyaránt alkalmas komplex vetélkedőt. Tavaly a reformkor Magyarországa, két éve a reneszánsz, három éve a skandináv országok volt a téma (akkor sajnos még nem tanítottam az iskolában).

■ HARRACH ÁGNES

Retorikától világjárásig

Szellemi zsendülés a bonyhádi gimnáziumban

▶ **Kissé szeles időjárás, mégis tavaszi napsütés fogadta a Bonyhádi szellemi zsendülés kétnapos rendezvényének vendégeit múlt pénteken a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban. Közel nyolcvan iskola kétszázötven diákja, illetve pedagógusa vett részt március 19–20-án a programokon, többek között három országos verseny döntőjén. Az Ordass Lajos retorikaverseny házigazdája Kutnyánszkyné Bacskay Eszter, a Lotz János szövegértési és helyesírási versenyé Lenczné Vrbovszki Judit, míg az Ésszel járom be a Földet vetélkedő Gruber László gimnáziumi tanár volt.**

Az országos retorikaversenyen hét iskola tizenkilenc diákja mérte össze tudását. A primer kategóriában „A művészet örök, az élet véges”, míg a magiszter kategóriában „A kevesebb néha több” címmel kellett szónoklatot írniuk és előadniuk a fiataloknak. A helyszínen kapott, választható témák között szerepelt például „A virtuális valóság előnyei”, „Szólj igazat, betörök a fejed” vagy épp „A puding próbája az evés”.

A magisztereknél *Kisgyura Kata* (Batthyány Lajos Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola, Nagykanizsa) vihette haza az aranyérmet, míg a primer kategóriában *Kovács Imola* (Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium) győzedelmeskedett, megelőzve *Csorba Zsuzsannát* (Batthyány Lajos Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola, Nagykanizsa), a bronzérmes pedig *Kesjár Ráhel* lett (Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény).

A versenyzők megkoszorúzták *Ordass Lajos* emléktábláját, így emlékezve az evangélikus püspökre, aki a bonyhádi intézmény diákja volt, itt is érettségizett.

A szövegértési és helyesírási verseny országos döntőjében három korosztályban nyolcvanegy diák vett részt. A magas színvonalú tudáspróba a legeredményesebb tanulók és

Iskolai Tagintézmény, Dombóvár) bizonyult a legeredményesebbnek, második lett *Papp Dávid* (Fekete István Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Zamárdi), harmadik pedig *Palkó Richárd* (Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Kisfaludy Utcai Tagiskolája). A nyolcadikosok mezőnyében *Punk Enikő* (Ságvári Endre Gimnázium, Kazincbarcika) lett az első, mögötte pedig *Erki-Kiss Szilvia* és *Szekeress Szilvia* végzett (mindketten a Makói Általános Iskola Almási Tagintézményének tanulói).

Második alkalommal hirdették meg a bonyhádi gimnáziumban – *A Földgömb* című folyóirattal közösen – az *Ésszel járom be a Földet* elnevezésű vetélkedőt. Az előzetesen százhárom benevező és versengő csapat közül tizenhét jutott be a pénteki bonyhádi középdöntőbe, majd onnan nyolc jutott tovább a szombati döntőbe. A főnyereményt, a marokkói utazást a szentesi Horváth Mihály Gimnázium és Szakképző Iskola csapata és felkészítő tanáruk nyerte. A második helyezett Janus Pannonius Gimnázium (Pécs) és a bronzérmes nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola csapata egyaránt utazási utalványt nyert.

A szellemi zsendülés programjai keretében a fiatalok részt vehettek a *Glasperlenspiel*, azaz *Üvegyöngyjáték* elnevezésű vetélkedőben, a di-

Az Ésszel járom be a Földet vetélkedő döntője

felkészítő tanáraik többek között a tavalyi bonyhádi Lotz János nyári diákegyetem publikációjából összeállított könyvet is átvehették.

A negyedik évfolyamon *Kitanics Maya* (Dienes Valéria Általános Iskola Grundschule, Szekszárd) győzedelmeskedett, őt *Hábel Eszter* (Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Kisfaludy Utcai Tagiskolája), illetve *Máté Fanni* (Baka István Általános Iskola, Szekszárd) követte a képzeletbeli dobogón. A hetedik osztályosoknál *Király Henrietta* (Apáczai Oktatási Központ Belvárosi Általános

ák-médiaműhelyen pedig az interjú és a riport műfajával ismerkedtek az érdeklődők.

A pedagógusoknak is kínáltak külön programokat: hallhattak a Lotz János nyári diákegyetemről, ezenkívül dr. Petőfi Sándor János nyelvészprofesszor *Magyar tudós külföldön*, dr. Harkó Enikő középiskolai tanár *Utazás és irodalom*, *Reiszné Szóts Edit* (a Dyslexiás Gyermekekért Tolnában Egyesület elnöke) pedig *A dyslexia és terápiás lehetőségei* címmel tartott előadást.

■ MÁTÉ RÉKA

FOTÓK: URBÁN ÁGNES

mára érdekes és megoldható legyen a feladat, illetve hogy a kisebbek ne kerüljenek behozhatatlan hátrányba.

Igen nagy szükség volt a kreativitásra, ötletességre. Például azt az igen egyszerűnek és talán első hallásra sablonosnak tűnő feladatot, hogy mutassanak be egy percben egy meghatározott vízimadarat, káprázatos változatossággal és ötletességgel oldották meg a fiatalok. Volt,

HIRDETÉS

Tamás-mise lesz április 4-én, húsvét ünnepén a Deák téri evangélikus templomban. 17.45-től közös éneklés, 18 órától istentisztelet. Téma: *Mi történt?* Az istentisztelet után szeretetvendégségre várunk mindenkit. Bővebben: <http://tamasmise.mindenkilapja.hu>.

HIRDETÉS

Felhívás

Az egyházzenei bizottság idén is meghirdeti az egyházzenei tevékenység és az orgonajavítás anyagi támogatását segítő pályázatait.

A pályázat részletes kiírása és a pályázati adatlapok az egyhazzene.lutheran.hu honlapon, a *Pályázatok* menüpont alatt található.

Elektronikus hozzáférés hiányában írásban vagy telefonon lehet felvilágosítást és adatlapot kérni az alábbi címen: *Kendeh Gusztáv*, 8360 Keszthely, Hévízi út 46.. Telefon: 20/770-3741.

A pályázatok beadási határideje: május 15., illetve június 1.

Késve és hiányosan beadott pályázatokat nem tudunk figyelembe venni. *Egyházzenei bizottság*

HIRDETÉS

Álláshirdetés

A Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola (9400 Sopron, Hunyadi János u. 8–10.) német nemzetiségi óvónői állásokat és dajka állást hirdet. Az óvónői pályázatokhoz szakmai önéletrajzot, oklevélmásolatot és lelkesítő ajánlást kérünk. Érdeklődni az intézmény igazgatójánál lehet telefonon, a 99/511-063-as számon. A pályázatok beadásának határideje: április 15. Az elbírálás előtt személyes meghallgatást tartunk.

HIRDETÉS

A soproni Evangélikus Általános Iskolai Képzésért Alapítvány (9400 Sopron, Hunyadi János u. 8–10.) tisztelettel várja azon adózók egyszázalékos felajánlását, akik az óvodai, iskolai képzés színvonalának emelését, a hátrányos helyzetű gyermekek táboroztatását, étkeztetését támogatni szeretnék. Az alapítvány adószáma: 18539965-1-08. Felajánlásukat előre is köszönjük!

Az alapítvány kuratóriuma

HIRDETÉS

Szeretettel hívjuk az érdeklődőket a női hétféregre, melyet egyházunk Női Missziói Szolgálat szervez Révfülpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban május 6. és 9. között *Higgyetek!* címmel. Az alkalom csütörtökön vacsorával kezdődik és vasárnap ebéddel zárul. A hosszú hétfégen a 2010-es esztendő igéjét dolgozzuk fel bibliatanulmányok, tematikus előadások során. A jelentkezést április 20-ig kérjük elküldeni a következő címre: MEE Női Missziói Szolgálat, 1085 Budapest, Üllői út 24.; e-mail: marta.pinter@lutheran.hu.

HIRDETÉS

A teológusok 1989-es szenzációs passiója kapható a Zákus Médiacentrumnál (ZMC) 2000 forint + postaköltség áron DVD hordozón. A ZMC elérhetőségei: 1204 Budapest, Ady E. u. 89.; telefon: 1/283-0148; e-mail: zmc@internet.hu.

HIRDETÉS

Pályázat

Evangélikus gyülekezetek informatikai felszereltségének támogatására

A zsinat által elfogadott 2010. évi költségvetés alapján a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezetei a következő eszközökre pályázhatnak:

a) notebook (hordozható) számítógépre, *Linux* operációs rendszerrel (önrész: 25 000 forint);

b) multifunkciós nyomtatóra/fénymásolóra (önrész: 15 000 forint);

c) projektorra (videó-számítógép kivetítőre) (önrész: 50 000 forint).

Az eszközök külön-külön is pályázhatók, mindegyik eszközökből csak egy darab. Határidő: április 20. (postai bélyegző dátuma). A letölthető pályázati űrlap és további részletek egyházunk pályázati honlapján érhetők el, a <http://palyazat.lutheran.hu> címen.

HIRDETÉS

Felvételi hirdetés – kiegészítés

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem felvételt hirdet valamennyi szakára a 2010/2011-es tanévre. Elegendő jelentkező esetén kántor BA, hittanár-nevelő tanár MA, teológus MA szakon a képzés levelező munkarendben is indul.

A képzés lehetőségei a következők:

A) *Nappali* tagozaton *teológus-lelkész osztatlan mesterszakon* a lelkesítő szolgálatra felkészítő teológiai tanulmányok. A tanulmányi idő 12 félév.

B) *Nappali és levelező* tagozaton *bachelor (BA) szintű katekéta-lelképészeti munkatárs alapszak*. A tanulmányi idő 6 félév.

C) *Nappali és levelező* tagozaton *bachelor (BA) szintű kántor alapszak*. A tanulmányi idő 6 félév.

D) *Nappali és levelező* tagozaton *master (MA) szintű hittanár-nevelő tanár mesterszak*. A tanulmányi idő 5 félév.

E) *Nappali és levelező* tagozaton *master (MA) szintű teológus mesterszak* biblikum vagy szociáletika szakiránnyal. A tanulmányi idő 4 félév.

Jelentkezési határidő: május 31.

A felvételi alkalmassági vizsga időpontja: július 5–6.

Részletes felvilágosítás és jelentkezési lap kérhető az EHE Rektori Hivatalában (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel: 1/469-1051 vagy 20/824-9263, e-mail: teologia@lutheran.hu), illetve letölthető az EHE honlapjáról: <http://teol.lutheran.hu>.

Egyházkerületi konfirmandustalálkozó

► *Folytatás az 1. oldalról*

– Jó lenne, ha ez a hétvége „hegycsúcsmenny” lehetne számunkra – mondja a lelkész. – Ha meghallhatnánk Isten hangját, amint azt mondja: Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!

A hegycsúcsok felfedezése a Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum), Szakképző Iskola és Kollégium épületének bejárásával veszi kezdetét, *Tölle Balázs* igazgató vezetésével. A sok lépcső nem fárasztja ki a konfirmandusokat, akik lassan elkezdik otthonosan érezni magukat a sokuk számára új környezetben, új arcok között.

A délelőtt során kiscsoportokban ismerkedhetnek tovább egymással. A beszélgetés alatt felfrissíthetik az egyházi évről szerzett ismereteiket is – egy-egy volt licista lelkész vagy teológus segítségével.

Az ötletgazdák, *Bedecs Réka* és *Mórocz Dóra* nagy öröme, hogy a most harmadszor megrendezett találkozóra a korábbiaknál sokkal többen érkeztek. Százötven körül van a résztvevők száma, bár vasárnapra csak körülbelül hetvenen tudnak maradni.

– Szerettünk volna valami olyan programot kialakítani, ahol az egymástól távol élő evangélikus gyerekek megismerhetik egymást. Nem titkolt cél volt az is, hogy a pályaválasztáskor később a dunántúli hittanosok előnyben részesítsék az evangélikus líceumot. A konfirmandusok az a korosztály, ami a gimnázium választásában érintett – mondja *Bedecs Réka*, aki szintén a líceumban végzett, és jelenleg teológiát tanul. – Ez nemcsak találkozó, hanem közösség-

A konfirmandusok az ebéd utáni szabad időt a város felfedezésével töltik. Nagy népszerűségnek örvend körükben a cukrászda finom fagyija. Vannak köztük néhányan, akik először járnak Sopronban. A helyieken kívül jöttek gyerekek Győrből és kör-

mesemondása alatt. *A pórul járt farkas* című székely mese szereplőit az előadó a közönség soraiból választja ki. Így a hiperaktívak is jó irányba terelhetik fölös energiáikat.

Az ezt követő vetélkedőn öt kategóriában: iskola, templom, Sopron,

Az ötletgazdák: Bedecs Réka és Mórocz Dóra

nyékéről (Győrújbarátról és Győrszemeréről), Ménfőcsanakról, Kőszegről, Szombathelyről, Sárospácsról, a nagyalásony-dabrony-nemesszalóki társult egyházközségből, Vadosfáról, Uraiújfaluból, Homokbödöge/Ugodról, Nemeskoltáról, Oroszlányból, Mórvidékről, Bakonytamásból, Lovászpatonáról, Budafokról, sőt a bécsi magyar gyülekezetből is.

A kísérő lelkészek tisztában vannak a szomorú egyházi statisztikával, azaz, hogy milyen nagy a konfirmáció utáni lemorzsolódás aránya. A találkozó azonban némi bátorítást jelent számukra. Egyikük, aki most először hozott ide gyerekeket, így fogalmaz:

Róka Szabolcs mesét játszát

építési lehetőség is. Ha megismerik egymást a gyerekek, akkor a következő évben szívesebben jönnek már vissza. Vannak olyan visszatérők is, akik már konfirmáltak. Szeretnénk ebből hagyományt teremteni, hogy ez a találkozó akár az egész dunántúli ifjúságot „be tudja vonzani” a későbbiekben.

„Nálunk csak néhány konfirmandus van a gyülekezetben. Azt hiszem, jó, ha megtapasztalják, hogy rajtuk kívül milyen sokan vannak még. Ez mindenképpen közösségélményt ad nekik, amire szükségük van.”

A délutáni program helyszíne ismét a líceum. A díszterem megtelik nevetéssel *Róka Szabolcs* interaktív

Magyarországi Evangélikus Egyház és egyházi év témakörben szerezhettek pontot a csapatok. Kiderül, hogy a konfirmandusok nagyon sok információt szívtak magukba, még ha ezt eddig nem is tudták magukról. Vagy lehet, hogy a délelőtti csoportmunka hozta meg a gyümölcsöt.

A társaság fele ezután útra kel hazafelé, a másik fele pedig elindul a kollégiumba, ahol újabb lépcsők megmászásával élhetik át újra a „hegycsúcs”-érzést.

Vacsora után az *Emlékezz a titánokra* című amerikai filmet nézik meg együtt, majd kötetlenül, beszélgetés és játék közben folytatódik a barátkozás. Eddigre mindenki feloldódott, talán ezért nehéz a takarót betartani.

Vasárnap délelőtt a konfirmandusok aktívan, egy hitvallás elmondásával vesznek részt az evangélikus istentiszteleten. Útra bocsátásként személyes, kézzel írt áldást kapnak *Hegedűs Attila* lelkésztől és *Győri Gábor Dávid* szupplikáló teológustól.

Ebéd után mindenki útra kel otthona felé. Azzal a reménnyel búcsúznak egymástól, hogy hamarosan újra találkoznak.

– A tervek szerint 2011 nyarán sor kerül az első egyházkerületi konfirmandustalálkozóra – mondja *Mesterházy Balázs*. – Az északi és a déli kerületben már létezik ilyen, most már mi is szeretnénk.

Volt-e hegycsúcsélményben részesül a találkozó résztvevőinek? Nem tudni biztosan. Mégis, az átélt tapasztalatok, a születő barátságok talán elkísérik őket a továbbiakban is. Amíg eljutnak oda, hogy tisztán hallják Isten hangját: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, reá hallgassatok!” (Mt 17,5)

■ ADÁMI MÁRIA

A konfirmandusok megáldása

A megrendítő erejű passiójáték titka

Interjú Benkóczy Péter lelkésszel

► **Bújt már Jézus bőrébe, öltötte magára Péter apostol alakját, játszott el más tanítványokat. A bibliai történetek rögtönzéseire épülő *Meglepetés Színház* egykori tagjaként Benkóczy Péter sokféleképpen végigélte már Jézus szenvedéstörténetét. A bibliodráma-vezetői és pszichodráma-asszisztensi végzettséggel is rendelkező kőbányai evangélikus lelkésszel a passiójáték és a passióolvasás titkairól beszélgettünk.**

– Karácsonykor majdnem minden gyülekezetben eljátsszák a gyerekek Jézus születésének történetét, viszont a passióhoz nagyon ritkán nyúlnak hozzá így. Mi lehet ennek az oka?

– A szenvedéstörténetet is – a virágvasárnaptól nagypéntekig tartó időszak eseményeit is – el lehet játszani, játszani úgy, mint afféle pástorjátékot. Kiosztják a szerepeket, Jézust beöltöztetik fehérbe, töviskoszorút tesznek a fejére, a többiek is kapnak egyszerű jelmezt, koronát, palástot, kardot és így tovább. A gyerekek megtanulják a maguk néhány mondatnyi szövegét, és kész is a darab. A kérdés az, érzelmileg megérintődnek-e közben, hitelménnyé válik-e számukra – és a nézők számára – az előadás...

Ahhoz, hogy ez megtörténhesen, van néhány szempont, amit jó figyelembe venni. Például a rendezőnek – a lelkésznek, a hitoktatóknak, a pedagógusnak – mérlegelni kell, vállalja-e a bolondozás kockázatát. Mert a gyerekek koruknál fogva fogékonyak rá. Ha szenteste az istentiszteleten az egyik pástor vagy a három király valamelyike az előadás közben, mondjuk, kikacsint, vagy

kiölti a nyelvét, azt maximum megmosolyogjuk – de elnézzük, elnéz-nénk-e ugyanezt a már felnőtt Jézust alakító gyermeknek is?

A Kisjézus megszületésének történetét tipikusan idealizáljuk; csengő énekesz hallatszik, angyalok repdesnek, meszeszerűvé válik a történet. A passió szenvedéssel teli valóságán azonban nem lehet és talán nem is szabad szépíteni. És itt megint csak

FOTÓ: BODA ZSUZSA

egy nagyon nehéz kérdéssel találkozunk a „rendező”: hogyan beszéljünk a gyerekekkel – akik nagy valószínűséggel személyiségfejlődésük más-más szakaszában járnak, és különböző ismeretekkel, tapasztalatokkal bírnak – a szenvedésről, az elmúlásról, a gyászról és a halálról...

Számít az is, hogy milyen Jézus-képet mutatunk be a gyermekeknek: pástor, testvér, barát vagy ítélőbíró. Minél közelebb érzik magukhoz Jézus „figuráját”, annál megrázkódtatóbb maga az élmény. „Jézus a barátom, aki meghalt értem.” Ez döbbenetesen közeli viszonyt feltételez, egyben érthetetlen dráma is lehet a gyermekek számára!...

– Az idősebb korosztályokkal, a felnőttekkel ilyen szempontból valóban egyszerűbb lehetne a dolog. De ökö

vajon rávehetők-e arra, hogy részt vegyenek egy passiójátékban?

– Ahhoz, hogy valaki, ha nem is színpadra, de színpadi helyzetbe álljon ki, szükséges egyfajta egészséges exhibicionizmus, amit kikényszeríteni nem lehet, maximum egy kis bátorítással elő lehet csalogatni. Ha valaki nem önként, belső indítatásból vállalja a darabban való részvételt, és nem „küzd” meg magában azzal, hogy milyen szerepet is ölt magára, akkor nem lesz hiteles az alakítása – különösen, ha a történet központi figuráiról, Péterről, Pilátusról, Júdásról, legfőképpen pedig Jézusról van szó.

– Akár résztvevőként, akár nézőként találkozunk a passiótörténettel: mennyire lehet, mennyire tudunk elszakadni a hagyományos ábrázolásmódoktól, mondjuk attól a képtől, hogy Jézus márpedig hosszú hajjú, szakállas férfi volt? Elképzelhető például, hogy lány alakítsa őt?

– Akkor is születne hiteles, megrázó erejű előadás, ha a történetet, mondjuk, 21. századi keretek közé helyezzük. Mert nem az számít, hogy a Jézust megformáló személy alacsony-e vagy éppen magas, rövid hajjú vagy szakállas-e vagy sem. Csak az a fontos, hogy hiteles legyen, és hogy meglássuk rajta, megérezzük belőle – illetve az egész darabon keresztül – a krisztusit.

Ha egy nyilvános előadáson Jézus szerepét nő játssza, az provokációnak, szándékos megbotránkoztatásnak tűnhet, ezért ezt kerülném. Megítésem szerint sokak számára ez már átlépi a blaszfémia, azaz istenkáromlás határát. Ez esetben felborulnak a szerepek is, tisztázatlanná válik, hogy az egyik szereplő hogyan viszonyul a másikhoz. Kérdés: ez esetben a tanítványok vajon nőként tekintenek Jézusra? Vagy hogy ez ne okozzon problémát, a tanítványok is asszonyok? És mi játszódik le mindeközben

a nézőkben? Egy „zártkörű” bibliodráma-csoport helyzetében másról van szó, hiszen ha ott egy nő formálja meg Jézus szerepét, nem feltétlenül női szerepet vesz fel, hanem férfit, azaz nem a nőnemű Jézust játssza el. A színpadra állítás alkalmával mindenképpen kerülendő ezt a helyzetet.

– Az imént a megbotránkoztatást említette...

– Mielőtt színre visszük a szenvedéstörténetet, nemcsak azt kell számba vennünk, hogy kiknek és kikkel adjuk elő, játsszuk el a történetet, hanem azt is, aki végig ott volt Jézus mellett? Péter szemszögéből, aki háromszor megtagadta a Mestert? A többi tanítvány szemszögéből, akik elmenekültek? Vagy az áruló Júdáséból, a kezeit mosó Pilátuséból, és így tovább? Bármelyik megközelítési módot választjuk is, más és más fénybe, megvilágításba kerül a történet. Azt gondolom, hogy a történet végkifejlete mindenképpen mutasson rá Krisztusra és arra, amit véghezvitt! Valamint magára a vele való kapcsolatra.

– Beszéltünk már arról, milyen nehézségei lehetnek a passiózásnak. A legtöbb gyülekezetben – talán pont ezért (?) – a „hagyományos” passióolvasást választják.

– De ebbe is lehet dramatikus elemeket vinni! Például a hangszínek változatosságával. A spirituális töltetű bíró részeket olvashatja a lelkész, a narratív, elbeszélő, a körülményeket leíró részek felolvasásába pedig bevonhatja a gyülekezet egy-egy tagját. Egy csendes templomban, ahol mindenki a szövegre figyel, a háttérből beszűrődő váratlan zajok is

– az izgatott tömeg morajlásának felidézése, a dobókockák „csörgése”, a kalapácsütés vagy a kárpit kettéhasadásának a hangja – nagy hatással lehetnek a hallgatóságra. Ugyanígy a fényekkel is játszhatunk. Például amikor ott tartunk a felolvasásban, hogy Jézus kileheli a lelkét, lekapcsolhatjuk a lámpákat, a szürkületben egy-két gyertya fénye pislákol csak...

– Akár felolvasással, akár eljátszva „jelenítjük meg” a nagyhét eseményeit, történjen-e utalás arra, hogy Jézus halálával azért még nem ért véget a történet, sőt nagyon is folytatódott? Ha úgy tetszik: feltámadjon-e Jézus a darab végén?

– Akkor jó a dráma, és a lelkünkben folyó dráma, ha minden a helyén, a maga idejében szólal meg. Nagypéntek a szenvedés megjelenítésének és megélésének ideje. Éppen ezért biztos, hogy a történet eljátszását Jézus halálával fejezném be. Abban azonban már nem vagyok olyan biztos, hogy a passiójáték kiválthatja az igehirdetést, hogy önmagában is megállja a helyét, hogy nem kell – akár a darab felvezetéseképpen – magyarázatot fűzni hozzá.

Valamiként utalni kell arra, hogy Jézus kereszthalála, Istennek az az elhatározása, hogy ezt véghezviszi, nem úgy általában történt a világot – ami persze igaz –, hanem személy szerint miattam és értem! Ez a fajta személyesség a döntő. Csak ha ezt felismerem, ha intenzíven megélem a nagyhét eseményeit – a virágvasárnap, „népünneplést” éppúgy, mint az utolsó vacsora intimítását, a kereszthordozás stációinak brutalitását és nagszombat kétségeivel teli fájdalmát, gyászát –, csak akkor „születhet meg” bennem húsvét felszabadító ünnepe, csak akkor érthetem, érezhetem meg, mit jelent Krisztus fényt és életet hozó feltámadása.

■ VÍTÁLIS JUDIT

A kovásztalan kenyerek, azaz a páska ünnepének első napjának estéjén Jézus és tanítványai örömmünnepre jöttek össze, hogy megemlékezzenek Izrael Egyiptomból való szabadulásáról. Az ünneplést nem árnyékolta be sem az, hogy Jézus tudatosan készült a halálára, sem az, hogy ezen az estén a tanítványok közül kivált az áruló.

Az egykor elnyert – a zsidóság identitását máig megalapozó – szabadságot és az eljövendő, a Jézussal való kapcsolatban gyökerező szabadságot ünnepelték. Utolsó, asztal mellett elmondott szavaival Jézus az Isten országában rájuk váró öröme utalt, arra a napra, amikor majd tanítványaival együtt újra élvezni fogja a szőlőtő termését. Hálazsoltárok éneklésével zárták a vacsorát, mielőtt kimentek az Olajfák hegyére.

Az örömmünneplés eseményeit részletesen feltárják az evangéliumok. Jézus és a tanítványok közös útjának számos olyan állomását ismerjük, amelyen együtt élhették át Isten szabadító erejét és szeretetét: gyógyításokat, várakozást ébresztő – gyakran példázatos – tanításokat, az ellenfelek provokációit visszaverő csattanós válaszokat. Különösen fontosak lehettek a tanítványok számára az élmények, amelyek arra bátorították őket, hogy úrrá lehetnek – mégoly jogos – félelmeiken és aggodalmaikon: „Ne aggódjatok tehát (...) De keressétek először az ő országát és igazságát...” (Mt 6,31.33)

Jézus mellett megtanulhatták, hogy a követése során elszenvedett

NAGYCSÜTÖRTÖK – MT 26,20–30

Az öröm vonzásában

veszteségek jelentéktelenek azokhoz a nyereségekhez képest, amelyekkel a mennyei Atya megáldja azokat, akik a Jézus által mutatott utat járják. Talán elindultak annak a megértése felé is, hogy a halál sem választhatja el őket Isten szeretetétől: „Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, de a lelket meg nem ölhetik.” (Mt 10,28) A közös út kiemelkedő állomásán, az utolsó vacsorán Jézus arra készült, hogy tanítványai számára hitelesítse azokat a lehetőségeket, amelyeket az Isten országának vonzásában már korábban megmutatott nekik.

Jézus azzal teszi rá tetteire és tanításaira a végső, hitelesítő pecsétet, hogy egészen odaadja magát tanítványainak. „Odateszi magát” – szoktuk mondani arra az emberre, akin észrevesszük, hogy nemcsak beszél, nemcsak távolról, biztonságos fedezékből irányít, nemcsak mások bőrére viszi a vásárra, és nem másoktól vár áldozatot, hanem erejét, egzisztenciáját, életét ajánlja fel fedezetül azoknak az elveknél, amelyeket hirdet.

Jézus is „odateszi magát”, ezt ismerhetjük fel újra és újra, amikor azt mondjuk, hogy az utolsó vacsorán tanítványait megajándékozta önmagával, az úrvacsora szentségével. Az úrvacsorával élni annyit jelent, hogy

a Jézussal való közösséget kézzel foghatóan megélni: azzal a Jézussal való közösséget, aki maga tette magát számunkra – tettei és szavai hitelesítéseként – kézzelfoghatóvá.

Az öröm vonzásában megszülető asztalközösség keretében kapnak értelmet az úrvacsora szereztetési ígéretének súlyos szavai is: „bűnök bocsánatára”. Megtanultuk, hogy az úrvacsora komoly dolog, alapos felkészülés után térdeljük csak az Úr oltárához. Megtanultuk, hogy át kell éreznünk: koldusok vagyunk. Megtanultuk, talán gyakoroljuk is, hogy az úrvacsoravétel előtt bűnvallást kell tennünk, legalább a gyülekezeti közös gyónás szavaival, de, ha lehet, konkrétan, személyesen, a megbántott testvér füle hallatára is. S ez mind igaz, jó, ha nem felejtjük, és ezek szerint készülődünk.

De ha csak ennyit tudunk, keveset tudunk. A „bűnök bocsánatára” ugyanis elsősorban nem arról szól, hogy nekünk milyennek kell lennünk, ha meg akarjuk élni Jézussal egy asztalnál a vele és a testvéreinkkel való közösséget, hanem arról szól, hogy mit kapunk az asztalnál. Az Isten országáról szól, amely Jézus szavai szerint már közel jött hozzánk, amelyben helyreállhat az Istennel és az egymással való sérült kapcsolatunk, amelynek a valóságát Jézus

teljes odaadásával hitelesítette számunkra.

Evangélikus úrvacsora-értelmezésünk fontos hangsúlya, hogy az oltár felé vezető utunkon nem kell magas küszöböt átlépnünk, úgy kérhetem a felvételemet az úrvacsorai közösségbe, „amint vagyok...” A visszafelé vezető úton viszont, amely konfliktusokkal terhelt kapcsolataimba vezet, már ne legyek ugyanaz, aki az előbb voltam: dolgozzon rajtam és bennem az Isten országának az ereje. Ahogyan az elbocsátásban halljuk: „Akik megtapasztalták a bűnbocsánat örömét, építétek a testvéri közösséget az emberek között megbocsátással és önfeláldozó szeretettel!”

Textusunk meghökkentő módon húzza alá ennek az értelmezésnek az első felét. Az utolsó vacsorán Jézus együtt étkezik az árulóval is. Világosan beszél az árulásról, a benne rejlő gonoszság súlyáról, még azt sem rejti el, hogy melyik tanítványára gondol, mégis együtt marad vele az asztalközösségben. Nem hagyja ott, nem küldi el; az evangélista elbeszélése alapján arra kell gondolnunk, hogy Júdás akkor is jelen volt, amikor Jézus megtörte a kenyeret, és körbeadta a poharat. Tudott a szándékáról, de nem mondta fel a vele való közösséget.

Lehet, hogy Jézus az utolsó pilla-

AZ ÜNNEP IGÉJE

natig arra vágyott, azért könyörgött, hogy az áruló gondolja meg magát, és forduljon vissza a végzetes úton? Lehet, hogy látta Júdásban a megtérésnek azt a parányi lehetőségét, amelyet Júdás nem látott, és nem hagyta, hogy kibontakozzék benne? Nem tudjuk, hogy Jézus mit gondolhatott, ezek csak találgatások, de ha mindazt számba vesszük, amit Jézus az Isten országának titkáról mondott, talán nem alaptalan feltételezések. Az viszont az evangélista elbeszélésén alapuló tény, hogy Júdás is részese volt az asztalközösségnek. Nem Jézus és nem is a többi tanítvány bontotta fel a vele való közösséget.

Mai világunkban, amikor híressé, érdekessé lehet válni annak révén, hogy valaki kivel nem vállal közösséget, kivel nem áll szóba, kit nem hallgat meg, kinek a köszönését nem fogadja, és kivel nem fog kezet, fontos üzenetet hordoz a teljes asztalközösség lehetőségére. Azé a teljessége, amely egyedül méltó az Isten országának öröméhez.

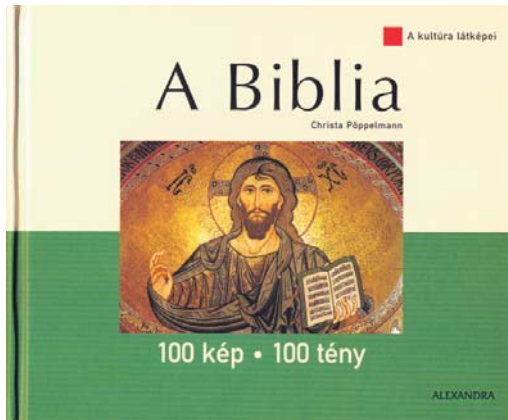
■ DR. CSEPREGI ANDRÁS

Imádkozzunk! Jézusunk, te arra bátorítottál bennünket, hogy kérjünk, és kapunk. Segíts, hogy engedjünk biztatásodnak. Ámen.

A NAGYHETI ESEMÉNYEK

► Nagyszerű vállalkozásba fogott az Alexandra Kiadó 2008-ban, amikor megjelentette *Christa Pöppelmann A Biblia – A kultúra látképei, 100 kép – 100 tény* című könyvét. A kiadvány a keresztény képzőművészet mesterművei segítségével veszi sorra a Szentírás történeteit a *Mózes első könyvében* olvasható teremtéstörténettől egészen a *Jelenések könyvében* leírt apokalipszisig. A festmények mellett nemcsak a vonatkozó bibliai szöveg kivonata található, de a műről, az alkotóról vagy épp az alkotás történeti háttéréről is található rövid információ. A kiadvány ezenkívül bemutat néhány bibliai történeti ritkaságot, valamint a kötet végén egy remekül áttekinthető – a festményekkel illusztrált – időrendi táblázatot is közöl. Az alábbiakban – ízelítőül – a nagyheti eseményeket eleve-níthetjük fel a könyv segítségével.

Christa Pöppelmann: A Biblia – A kultúra látképei, 100 kép – 100 tény. Alexandra, Pécs, 2008. Ára 2999 Ft.

El Greco: Jézus kiűzi a kufárokat a templomból (1610 k.)

Domenikos Theotokopoulos, aki El Greco néven vált híres festővé, komor képeiről ismert. A kufárok kiűzését a templomból többször is megfestette. Képeiben valószínűleg a korának egyházi intézményei elleni támadás eszközét látta, ezért választott mindig templomi háttérrel festményei számára. Utolsó művén az eseményt a templom előtere helyett a templom belsejébe helyezte. Itt azonban nem láthatók vallási jelképek, csupán egy műalkotás, valószínűleg sír egy meztelen ifjú szobrával és alatta egy relieffel, mely a kufárok kiűzésével analógiát alkotva az első emberpár paradicsomi kiűzését jeleníti meg.

A templom őrzői

A templomot Jézus idején egy vallási-politikai csoport, a szadduceusok uralták, akik a felsőbb társadalmi rétegekből kerültek ki. A templomi szolgálat és Mózes törvényeinek betartása volt a legfontosabb számukra a zsidó vallásban. A szadduceusok közül került ki a Szanhedrin (a legfőbb törvényszék) tagjainak többsége. A 71 papból, vénből és írástudóból álló testület volt a római megszállás előtt a legfőbb döntéshozatali szerv mind vallási, mind jogi kérdésekben, de Jézus életében is nagy befolyással bírt. A Szanhedrin élén a rómaiak által kinevezett főpap állt.

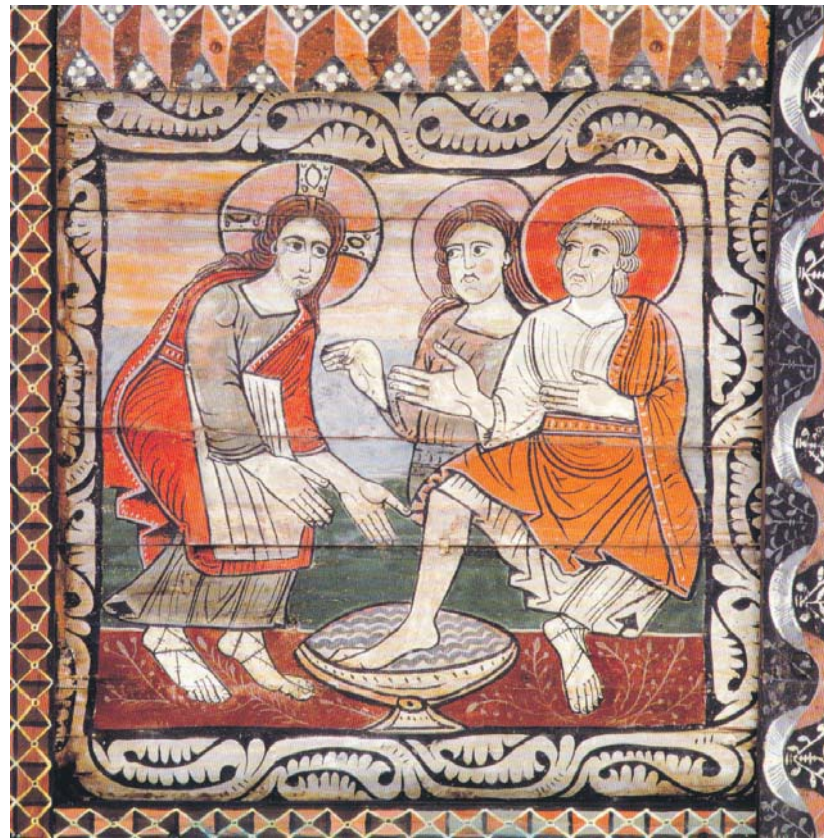
El Greco (1541–1614) utolsó képe a templomi kiűzésről (olaj, vászon) a madridi San Gines templomban látható. Korábbi művei a londoni National Gallery, a New York-i Frick Collection, a minneapolis-i Institute of Arts és a washingtoni National Gallery of Art épületében találhatók.

Szent Márton temploma Zillisben: A lábmosás (1109–1114)

Egészen különleges újtestamentumi képsor látható a svájci Graubünden kantonbeli Zillis Szent Márton-templomában. Egy XII. századi ismeretlen festő a fakazettás mennyezetén Jézus életének és tevékenységének jeleneteit ábrázolta. A 153 tábla-kép elegendő térrel szolgált, hogy ne csak a legfontosabb állomásait jelenítse meg Jézus életének, hanem a kevésbé jelentőseket is, így például az utolsó vacsora előtti lábmosást.

Szent Márton és Szent Mihály

Nem tudjuk, hogy ki festette a Szent Márton-templom mennyezetét, de a grafikus ábrázolás alapján azt feltételezzük, hogy a művész professzionális könyvfestő lehetett. Továbbá a regionális és népművészeti motívumok alkalmazása arra enged következtetni, hogy az alkotó Graubündenből származott. A Szent Márton-templom festett famennyezetén kívül Közép-Európában csak egyetlen román kori templom színes famennyezete maradt fenn: a hildesheimi Szent Mihály-templomé. Itt az ugyancsak ismeretlen művész 1200 körül Jézus előfutáiraiként számon tartott ótestamentumi alakokat örökített meg.

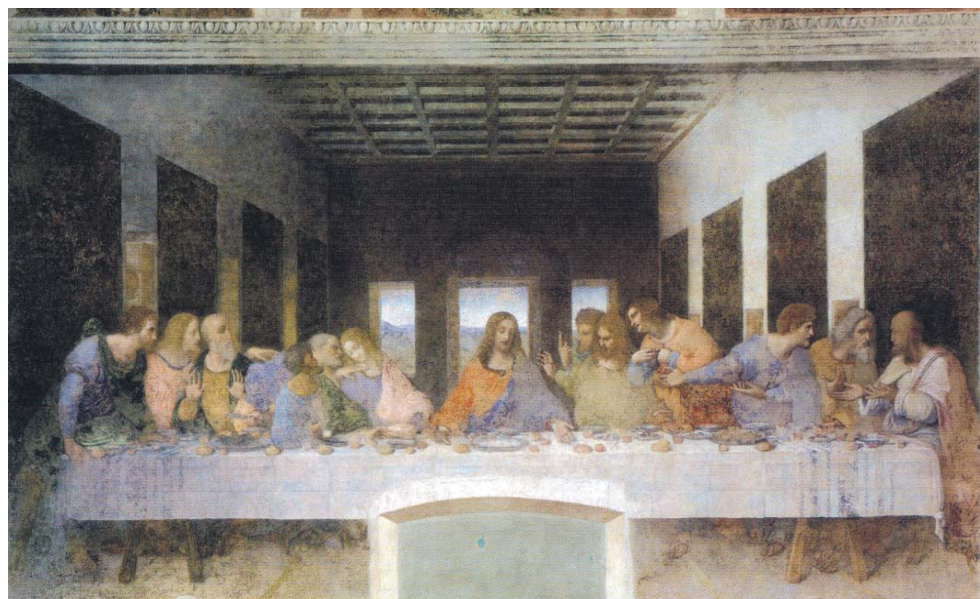
A 153 bibliai jelenetet Zillisben a XII. század elején gipszszelvényen alapozott fenyőfadeszkákra festették. A legtöbb kazettán szereplő ábra, mint a lábmosást ábrázoló is, újtestamentumi jelenetet elevenít meg.

Leonardo da Vinci: Az utolsó vacsora (1495–1497/98)

Az itáliai művész, Leonardo da Vinci *Cenacolo* című, 40 négyzetméteres festményét, mely Jézust ábrázolja tanítványaival az utolsó vacsorán, Milánóban, az egykori Santa Maria delle Grazie kolostor számára festette. Megbízója Ludovico Sforza, a város hercege volt, aki a kolostort családja temetkezési helyül építtette. Leonardo, aki 1483-tól művészként és mérnökként a herceg szolgálatában állt, az utolsó vacsorát ábrázoló képén a józan, szigorú reneszánszra jellemző perspektivikus mélységet az asztal körül zajló, különösen élénk jelenet ábrázolásával kombinálta.

A tanítványok Leonardo képén

Mivel a Biblia olyan szűkszavúan jellemzi a tanítványok reakcióit, Leonardo a fantáziáját megmozgatva ábrázolta a jelenetet. Az emberek kendőzetlen érzelmeit állította a középpontba. Az asztal bal szélén Bertalan, az ifjabb Jakab és András hitetlenkedve ugranak fel helyükről. A jobb szélén Máté és Tádé Zelóta Simont győzködik, mintha magyarázatot tudna nekik adni a jelzett árulásra. Középen

jobbra Tamás, az idősebb Jakab és Fülöp magát Jézus utaszolják. Ugyanakkor János, a Jézustól balra ülő kedvenc tanítvány az ájulás szélén áll. Mellette a haragos Péter figyelmét teljes egészében Jézusra irányítja. Nem veszi észre, hogy a leleplezett áruló, Júdás Iskariotes a kenyér után nyúlva megmerevedik.

Leonardo da Vinci (1452–1519) Az utolsó vacsora című festményét temperafestéssel festette a szerzetesek egykori étkezőjének északi falára. A festmény rossz állapota többek között arra vezethető vissza, hogy a festéket a már száraz vakolatra vitték fel, ami kedvezett a festékrétegek leválásának.

Giovanni Bellini: Krisztus az Olajfák hegyén (1459 k.)

Az imádkozó Krisztus az Olajfák hegyén Giovanni Bellini (1430–1516) reneszánsz festő egyik legkorábbi munkája. Valószínűleg egy gazdag polgár, név szerint Giacomo Marcello számára festette kegyképként. Az efféle kegyképek jelentették Bellini munkásságának a portrék mellett a másik súlypontját. Ezek elsősorban nem egy esemény illusztrálására vagy egy helyiség díszítésére szolgáltak, hanem elmélkedésre és imádkozásra ösztönöztek. Ebben az esetben a szemlélő a halála előtt álló Jézus magányát és kétségbeesését érezheti, de az anyag vigaszát és az örök élet remé-

MÉNYEK KÉPEK BEN

Giotto: Júdás csókja (1304–1306)

Enrico Scrovegni bankár és kereskedő az egyik leggazdagabb ember volt Padovában. Ezt apjának, Reginaldónak köszönhetette, aki olyan hírhedt uzsorás volt, hogy Dante *Isteni színjátékában* elégette a pokolban. 1300-ban fia nemcsak új palotát kezdett építeni családja számára, hanem egy kápolnát is. Az épület kívülről nagyon egyszerűnek tűnik, de belül Scrovegni Giotto di Bondone, Itália akkoriban legkeresettebb művésze számára adott megbízást, hogy freskóival kifesse. A képeken nagy hangsúlyt kapott a bűnök és erények, valamint Jézus szenvedésének és halálának ábrázolása. A *Júdás csókja* az egyik leghíresebb darabja a ciklusnak.

Az úgynevezett Júdás-evangéliumban, melyet csak 1978-ban találtak meg, illetve 2006-ban fordítottak le teljesen, Júdás Jézus bizalmasa, és csak az ő kérésére árulja el mesterét, hogy a megváltás terve valóra válhasson. Néhány teológus azonban úgy véli, hogy az egész Júdás-történet annyira zavaros, és olyan

mértékben tele van tűzdelve a próféciák beteljesülésére tett utalásokkal, hogy aligha lehet valós.

Amikor Giotto megfestette ezeket a freskókat, már ismert festőnek számított. Elsőként szakított a középkor merev, arany háttérű festészetével, és emberi jeleneteket örökített meg finom színek felhasználásával.

Albrecht Altdorfer: Pilátus kézmosása (1509–1518)

Szent Sebestyén, aki a legenda szerint római katona volt, és a III. században szenvedett mártírhalált, a keresztény művészet egyik legkedveltebb motívuma. A linzi Szent Flórián-kolostortemplom egyik oltárképén ábrázolta Albrecht Altdorfer (1480 k.–1538), a regensburgi reneszánsz festő Szent Sebestyén mártírságát Jézussal szemben. Az oldalszárny hátoldalán nyolc jelenetben követhetjük nyomon a szent mártírhalálát, a belső oldalán pedig Jézus szenvedéseit.

Pilátus

Pontius Pilátus, aki Kr. u. 26-tól 36-ig volt Júdea helytartója, az egyháztörténetben gyakran meglepően pozitív értékelést kapott. Az ortodox egyházban még szentként is tisztelik, mivel Jézust elismerte Messiasnak. Josephus Flavius, a zsidó történetíró (Kr. u. 36/37 k.–100) és Alexandria Philón (Kr. e. 20 k.–Kr. u. 40) ellenben kifejezetten erőskezű régensként írlják le. Kr. u. 36-ban azért hívták vissza hivatalából, mert a szamaritánusok zarándoklatát vérbefojtotta. Emellett korrupcióval és kétes gazdagodással is vádolták.

Albrecht Altdorfer Sebestyén-oltárából, melyen a Pilátus kézmosása is látható (olaj, fa), mára kevés tábla

maradt fenn. Ezeket részben a linzi Szent Flórián-templomban, részben a bécsi Művészettörténeti Múzeumban találhatjuk.

nyét is megpillanthatja a képen.

A reneszánsz kezdete

A reneszánsz, az antik görög és római stílus és szellemi ideál újjászületése Itáliában vette kezdetét a XV. század elején. A korszak fontos képviselői voltak Filippo Brunelleschi (1377–1446) építész és Andrea Mantegna (1431–1506). Ezzel az irányzattal az értelem és a rend iránti törekvés került az előtérbe, valamint az ember mint individuum a nézőpont fókuszába. A reneszánszban az emberek és a tájak natura-

lisztikus megjelenítésére törekedtek, de mindenképp előtt a perspektíva helyes ábrázolására.

A tanítványok ígérete

Máté, Márk és Lukács evangéliuma arról számol be, hogy Jézus az utolsó vacsorát követően tanítványaival a Jeruzsálemtől keletre lévő Olajfák hegyére ment. Ekkor megjövendölte nekik, hogy még azon az éjszakán mindnyájan el fognak fordulni tőle. Hiszen Zakariás próféta írásában ez áll: „Vérd meg a pásztort, és elszélednek a juhok.” Péter nem

akarta elhinni a mondottakat, és azt bizonygatta, ha mindenki elfordul Jézustól, ő akkor is mellette áll majd. Erre Jézus megjövendölte neki, hogy a kakaskukorékolás előtt háromszor fogja megtagadni őt. Végül egy Gecsemáné nevű kertbe értek, mely az Olajfák hegyének lábánál terül el. Jézus felszólította tanítványait, hogy telepedjenek le, míg ő magányosan imádkozik. Csak Pétert, Jakabot és Jánost vitte magával. Útközben – így meséli Márk – rettegni és gyötrődni kezdett, és így szólt három tanítványá-

hoz: „Szomorú az én lelkem mind halálig.” Azután arra kérte őket, maradjanak mellette és vigyázzanak, majd eltávolodott tőlük, és a földre borulva imádkozni kezdett.

Giovanni Bellini *Krisztus az Olajfák hegyén című képén* (olaj, fa) egyértelműen érezhető sógora és tanára, Andrea Mantegna – a kora reneszánsz egyik legjelentősebb itáliai festője – nyers és szigorú ábrázolásmódja. A képet ma a londoni National Gallery őrzi.

Peter Paul Rubens: A lándzsaszúrás (1606–1610 k.)

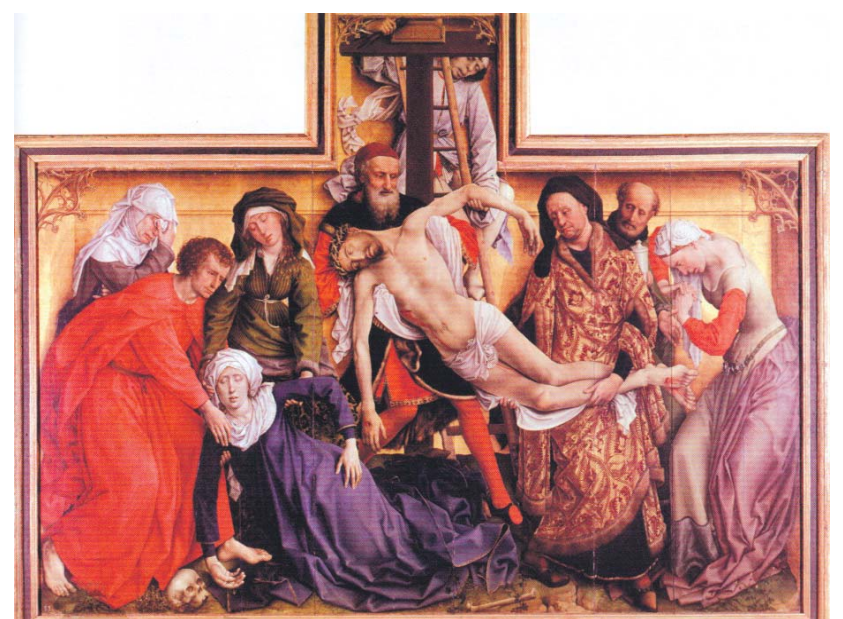
A flamand festő, Peter Paul Rubens leginkább az antik mitológiából ismert buja szépségeket és az Ótestamentum botrányait ábrázoló festményeiről vált ismertté, nem pedig Krisztus szenvedését és halálát ábrázoló képeiről, melyeket drámai színkontraszttal tett érzékletessé. A keresztre feszítést megörökítő, valószínűleg még itáliai tartózkodása alatt festett művét ríktó vörös és komor sötétlila színek, valamint a testekre vetülő fény játéka jellemzi.

A tanúk

Lukács azt írja, hogy Jézus minden ismerőse eljött a keresztfeszítésre, és az asszonyok, akik Galileából követték,

ugyancsak jelen voltak. Máté és Márk viszont csak Mária Magdalénát, Máriát, a fiatalabb Jakab anyját és Salomé, Jakab és János anyját említik. A legtöbb művész ábrázolásán azonban – Rubenséhez hasonlóan – János evangéliumát követve Jézus anyja, Mária és „az a tanítvány, a kit szeret vala” – az általánosan elfogadott nézet szerint János – is a kereszttel gyászol. Jézus rábízta anyját a tanítványára, aki attól a naptól magához fogadta őt.

Peter Paul Rubens (1577–1640) *A lándzsaszúrás című festményét* (olaj, vászon) a madridi Museo del Prado őrzi. Hasonló stílusban festette meg Rubens az antwerpeni katedrális számára két kereszthalál-témájú triptichonját.

Rogier van der Weyden: Krisztus levétele a keresztről (1435 k.)

A *Krisztus levétele a keresztről* Rogier van der Weydennek (1399–1464), a késő középkor egyik legjelentősebb flamand festőjének a leghíresebb művei közé tartozik. Elkészítésére a löweni íjászkok céhe adott megbízást kápolnájuk díszítése céljából. Van der Weyden művében a tipikus középkori elemeket használja föl, így az arany háttér és a koponyát a Goltga szimbólumaként, a középkorban azonban a szinte életnagy-

ságú emberek állnak, akiket korához képest különösen életszerűen ábrázolt. Így újítja, korábban ismeretlen naturalizmust vezetett be a vallásos festészetbe.

Rogier van der Weyden *Krisztus levétele a keresztről című festménye* (olaj, fa) monumentális alkotás több mint 2,5 méteres szélességével. A XVI. században Németalföld spanyol uralom alatt álló részéről került Spanyolországba, és ma a madridi Museo del Prado őrzi.

Oratio œcumenica

Uram, nagypéntek van. A legnagyobb péntek: keresztthalálod napja. Kezemben tartom a régi kis képet, amely egy kislányt ábrázol, aki ezt kéri tőled, keresztet vivő Megváltót: „Add nekem, Uram, keresztet, hogy boldog legyek!” Micsoda kérés! – ámulok. Micsoda kérés? – kérdezem. Boldog akarok lenni én is, mint mindenki. Nem vágyom nagy dolgokra, elérhetetlen ajándékaidra, csak amit másoknak is megadtál és megadsz. Tudtam a te keresztéről, de arra nem gondoltam igazán, hogy erre van szükségem, ez által lehetek boldog. Segíts, Uram, ezt megértenem, és ami ennél is fontosabb, megéreznem. Mert amit eszem föl nem ér, azt szívem fogja fel.

A te keresztet nem leroskaszt, ahogyan sokáig gondoltam, hanem felelem, segít felállnom.

A te keresztet nem elválaszt, hanem összeköt. Mindenekelőtt és mindenekefelett Istennel, aki az én mennyei Atyám. A teher, a szenvedés eszköze és helye nem azt bizonyítja, hogy elfordult tőlem, hanem hogy lehajolt hozzám. Örök igazság, hogy ő a keresztben valamit ad valamiért. És keresztet összeköt az emberekkel is... Mindegyikkel. Akiket szeretek, és akik engem szeretnek. Sőt! Még azokkal is, akiket megbántottam, akiknek én okoztam szomorúságot, és azokkal is, akik nekem okoztak fájdalmat.

Nincs semmi, ami jobban erősítene, mint a közös szenvedés, a közös teherviselés: amit én segítek vinni másoknak, ha csak egynek is, és amit mások segítenek vinni nekem, ha csak egyetlen egy valaki is.

Uram, segíts, formálj, sebez is, ha kell, hogy megtanuljam becsülni a keresztet! A tiédet, másokét és az enyémet is. Nagypénteken és a mindennapokban. Ámen.

NAGYSZOMBAT – MT 12,38–42

Kellemes szombat délután volt, amikor hárman elindultunk, hogy felmenjünk az egyik legszebb, óceán melletti hegytetőre. Nem a kiépített műutat választottuk, mert túrázni szerettünk volna: a legelőkönt átvezető és egyre emelkedő gyalogösvényre kanyarodtunk. Tudtuk, ha erre megyünk, elérünk majd egy olyan bekötő szakaszt, amely két sziklafal között viszonylag kényelmesen a 196 méter magas hegy tetejére vezet. Szépen sütött a nap, a madarak vidáman repkedtek az alant békésen hullámozó óceán felett, a mesés táj igazi felüdülést jelentett.

Am egyszer csak gyanús lett valami: az út egyre nehezebben járhatóvá vált, és egy idő után teljesen el is fogyott a lábunk alól. Már csak a hegyi kecskék voltak képesek ezen a lehetetlen helyen járni. Eltvedtünk, valahogy letértünk a jó útról! – állapítottuk meg kétségbeesetten.

Sosem voltam ügyes sportoló, ezért a hatalmas kövek között lépkedve, egyikről a másikra ugrálva egyre reménytelenebbül éreztem magam. Még csak félúton lehetünk, ráadásul vagy száz méter ma-

NAGYPÉNTEK – JN 19,1–7

A nagy lelepleződés

A szenvedéstörténet egyik legdrámább részletének felidézésével kíván megszólalni hozzánk Isten. Nem véletlen, hogy nekünk szóló legfontosabb üzeneteit történetbe öltözteti. Ami ugyanis megtörténik, az már végérvényes. Nem vitatéma, hanem bevégzett tény. Kutathatjuk jelentőségét, de megváltoztatni nem tudjuk. Így vagyunk azzal is, ami Jézussal történt, kiváltképpen mindazzal, ami nagyhéten esett meg vele.

Az igehirdetési alapigébe az evangélium szerzője mindenekelőtt Pilátus ítélszéke előtt végbement eseményeket idéz fel, mégpedig olyanokat, amelyek leleplezőek ránk nézve. Az elbeszélő úgy mutatja be nekünk a Jézus ellen folyó bírósági eljárást, hogy annak minden mozzanata minket magunkat állítson Isten színe elé, ugyanakkor pedig szembesíten önmagunkkal is.

Gyakran előfordul, hogy a megalázott és szenvedő Jézus a sajnálatunkat váltja ki. Ha csak ennyi történik velünk nagyhéten, akkor csupán az események felszíne érint minket, és semmit nem sejtünk meg az emberi sors lényegéből. Pilátus megnyilvánulásaiban a legti-

tokzatosabb és legvitatottabb az „ecce homo”, az „íme, az ember” kijelentés. Mit szándékozott ezzel mondani? Itt van ez a megalázott, megvert és kigúnyolt ember? Vagy talán: Nem kell túlzásokba esni. Nincs itt más, csupán egy esendő ember. Vagy van szavainak filozofikusabb értelme is? Ennyi az, ami az embertől telik?

János evangéliumában azonban számolnunk kell azzal, hogy a benne megfogalmazott kijelentéseknek valamiképpen közük van az ember Istenhez való viszonyához. Mert az a meggyötört ember, akit Pilátus bemutat a csődületnek, mérhetetlenül több egy sajnálatra méltó, szerencsétlen embernél. Nem csak egyike a töménytelen sok szenvedőnek. A passió eseményeit megelőzően is ő a testté lett *isteni Ige*, aki sok kortársa számára lett Isten megszólító, életet adó szavává. Pilátusnak is rá kell döbennie, hogy az az eljárás, amelyre rákényszerítik, egyáltalán nem politikai ügy, hanem vallási. A zsidó nép vezetői szerint azért kell meghalnia Jézusnak, mert magát önhatalmúlag „Isten fiává tette” (7.v.). Szentségtörő igény ez, ha nem fogadjuk el ezt

az egyszeri és kivételes kapcsolatot Isten és Jézus között.

Ugyanakkor azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az evangélista már a húsvét utáni gyülekezet tagja, és mint ilyen az élő Úr jelenlétében él, innen néz vissza Urának a földi élete végén elszenvedett megaláztatására és kínos halálára. Ő sem tartja olyan zavaró emlékek a múltból, amelyet jobb elfeledni, mint állandóan felidézni. Tudjuk a történelemből: az emberi gondolkodás nagyon gyakran idegenkedett a keresztén kivégzett Megváltó gondolatától. Mégis újra és újra vállalnunk kell Pál apostol szavaival „a kereszt igéjét”, mert az Isten és az ember találkozását mondja el, és ezért lerántja a leplet, már nem bölcs gondolatokkal, hanem eseményekkel alátámasztva és nyomtatékosítva.

Mi történik akkor, ha Isten és ember ilyen nyílt sisakkal kerül szembe egymással? Az, ami Pilátus pretóriumában történt. Aki Istent képviselte, „amikor gyalázták, nem viszonozta a gyaláztást; amikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ezt arra, aki igazságosan ítél” (1Pt 2,23). Az ember viszont gyáván meghátrál,

AZ ÜNNEP IGÉJE

mint Pilátus, vagy végzetes önelmentmondásba keveredik, ahogy *Farkasfalvy Dénes* jellemzi magyarázatában az akkori zsidóság képviselőit: „Amennyiben Jézus vádlói kitarának a vád mellett, legszentebb nemzeti álmukat tagadják meg, és a császár mellett tett hűségnyilatkozatukkal Pilátus mellett és a római uralom mellett foglalnak állást.” (*Testé vált szó – Evangélium Szent János szerint*, III. kötet, 121. o.) Bizony lehull a szép látszat rólunk, emberekről, és kiderül, hogy – *Vörösmarty* szavaival – „az emberfaj sárkányfogvetemény” (*Az emberek*). Mindezt mi is folytathatnánk saját tapasztalatainkkal. Mégis Jézus némán áll Isten szeretetének bizonyosságában, és végigmegy a keresztúton, hogy fellebbentse a fátylat Isten lényének közepéről, legyőzhetetlen szeretetéről.

■ DR. CSERHÁTI SÁNDOR

Imádkozunk! „Jézus Krisztus, keresztet a nyomorúság jele, a jogtalanság jele, a megsemmisítés jele. De mégsem ezzel végződött utad. Nekünk a reménység jelévé lett keresztet, mert élsz és munkálkodol mindörökké. Ámen.” (LK)

Mélybe

gas, egyenes falként tornyosult felettünk a bazalthegy, amelyet még egy darabon körbe kellett járnunk, hogy felmászhasunk rá, alattunk pedig félelmetes mélységben hullámozott az óceán. Mindennek tetejébe a nap is lenyugvófélben volt. Dolgunkat csak nehezítették a kövek közötti szakadékok, amelyeket a zöld növények miatt sokszor szinte csak az utolsó pillanatban vettünk észre – ha elvétjük fölöttük az ugrást, biztosan a mélybe zuhanunk. Őszintén bevallom: igencsak megelevenedett az imaéletem.

Menj el Ninivébe, a bűnös városba, és prédikálj ott! – szólta az Úr parancsa Jónáshoz. A próféta ugyan elindult, de nem a kijelölt utat választotta. A kellemesnek indult utazás majdnem az életébe került; végül sötétbe és mélybe zuhant. Reménytelen helyzetében három napig az Úrhoz imádkozott a cet gyomrában.

Mi ott, a kövek között botladozva, egyensúlyozva jelet kerestünk, amely végre megmutatja a bekötő szakaszhoz vezető utat. A hajósok jelt kívánva vetettek sorsot, hogy megtudják, ki miatt érte őket a veszedelem. Jellel van tele életünk, hanem

irányt mutatnak, biztonságot és/vagy bizonyosságot adnak.

„Mester, jelt akarunk látni tőled!” – szól egykor a farizeusi felszólítás Jézusnak. Nem a kétségbeesés vagy a bizonytalanság eloszlátásának reménye indította őket e kérésre, sokkal inkább a „fogáskeresés”, hogy megkísértsék őt. Azt várták, most majd bebizonyosodik: istenkáromló. De az Isten Fiának nincs szüksége önmaga igazolására sem látványos jelekkel, sem anélkül. „...nem adatik neki más jel, csak a Jónás próféta jele.”

Nagyszombat tükrében értjük meg igazán ennek fantasztikus üzenetét. Isten jelként akarta használni Jónást egy bűnös és parázna nép számára, de mivel nem engedelmességet, három nap és három éjjel sötétbe és mélybe került. Jelzés volt ez számára, hogy nem érdemes letérni arról az útról, amely neki kijelöltetett. Amikor végül teljesítette az Úr akaratát, és elmondta a rá bízott üzenetet, Ninive lakói megtértek bűneikből. Így vált ez az egykor pogány és parázna nép jellé és példává nemcsak a Jézus korabeli zsidóknak, hanem ma nekünk is.

Isten jelként használta a golgotai keresztet, ahol Krisztus az életét adta bűneinkért. „Mert ahogyan Jónás három nap és három éjjel volt a hal gyomrában, úgy lesz az Emberfia is a föld belsejében három nap és három éjjel” – mondta már előre Jézus az írástudóknak és a farizeusoknak. Micsoda különbség! A próféta az emberre jellemző, Isten iránti engedetlensége miatt került a mélybe, míg a Megváltó az Istenre jellemző, emberek iránti szeretete miatt. A bűnös ember három nap és három éjjel megtapasztalja a teremtett világ Urának hatalmát és kegyelmét, míg a büntelen Istenfia ugyanennyi idő alatt átéli a „teremtés koronájának” esendőségét és bűneinek mélységeit.

És micsoda azonosság! Mindkettő az Úr akaratából jut a mélybe, hogy harmadnapon kivette onnan újra folytassák életüket és a rájuk bízott feladatot; hogy immár az Isten szeretete által megszentelt jelek legyenek az emberek számára: az Isten kegyelmes, és van bűnbocsánat a megtérő bűnös ember számára!

Nem tudom, mit élt át Jónás a cetben utazva, és – hála Istennek – fo-

AZ ÜNNEP IGÉJE

galmam sincs, merre járt Jézus, amikor alászállt a poklokra. Egy biztos: jelet kaptunk általuk, hogy csak az Úrral és csak imádkozva lehet a mélységeket is megjárni. Nem csak nagyszombaton.

■ BODA ZSUZSA

Imádkozunk! Urunk, Istenünk! Köszönjük, hogy jeleket adsz nekünk, amelyek a hozzád vezető utat mutatják! Add, hogy követőidnek vallva magunkat mi is jelekké lehessünk másoknak, és ne kelljen bennünket jónási mélységekbe vetned, mert nem teljesítjük a ránk bízott feladatokat. Könyörögve kérünk, hogy amikor akaratod szerint életünk végén bennünket nyel el a föld mélye, és szent Fiad hívó szavára majdan ki is vet magából, irgalmas méltónak találjon az örökérvényesség birodalmába lépőnk. Ámen.

„Az Úr erőt ad minden nehézségben!”

Interjú Szolga-Tőkés Sándor evangélikus lelkésszel

► **A Körmentő Evangélikus Egyház központi lelkésze, Szolga-Tőkés Sándor már két veseátültetésen van túl, de orvosai szerint újra transzplantálni kellene nemcsak a veséjét, de ezúttal már a máját is. Az unitáriusként felnőtt férfi azonban betegségéért hálás Istennek, hiszen elmondása szerint, ha annak idején nem kell átvonni Erdélyből Magyarországra, lehet, hogy nem ismeri meg az Úr Jézus Krisztust.**

– Mikor és hogyan derült ki, hogy a veséje nem működik megfelelően?

– 1986-ban Erdélyben, Sepsiszentgyörgyön laktunk, én karosszerialakatosként dolgoztam. Először is azt figyeltem meg magamon, hogy nagyon fáradékony lettem, nem tudtam kipihenni magam. Amikor orvoshoz mentem, vitaminokat írt fel, és tavaszi fáradékonyágnak diagnosztizálta ezt az egészet. Aztán később fulladni kezdtem, és alig kaptam levegőt. Egy éjszaka aztán többször kellett vércére menjek, és légszomj fogott el. A kórházban megállapították, hogy maximum két hetem van még, és nincsen lehetőség további kezelésre. Akkor javasolták azt, hogy Magyarországra jöjsek. Nehezen ment a vízum megszerzése, de apósom ismerősei révén elintézte, így utazhattam.

– El kellett hagynia a családját. Hogyan készült az útra?

– Akkor a szüleim már nem éltek, húszéves koromban hat hónap különbséggel haltak meg. Volt egy karosszerialakatos-műhelyem, a félkész munkáimat ott kellett hagynom, hirtelen kellett mindent feladni. Volt egy kisfiam, nős voltam, de akkor még a feleségem és a fiam nem jöhetett velem, és nem tudtam, mi lesz a sorsom.

Amikor kiderült, hogy utazni kell, egy egész álló nap gyóntam Istennek a bűneimet, és imádkoztam hozzá, hogy segítsen. Akkor Jézust még nem ismertem, unitárius voltam, így az Atyaistennek mondtam el a bűneimet. Jó érzés volt ezektől megszabadulni, és akkor ugyan nem tudtam, hogyan alakul sorsom, mégis erőt adott nekem ez a gyónás. De Isten nem hagyta, hogy az életem itt érjen véget, hanem előkészítette az utat a Fiával, Jézus Krisztussal való találkozásra.

– Magyarországra jött. Hol kezelték?

– Vonattal jöttem, de a Keleti pályaudvarnál már mentő várt rám, amivel a kórházba vittek. Egyik kórházból a másikba küldték át, amikor kiderült, hogy erdélyi vagyok, nem akartak kezelni. Végül egy orvos befogadott. Egy embert sem fogok hagyni meghalni az ajtó előtt! – mondta. Kezelni kezdtek, de sajnos egyre több lett az adósságom, mert a kezelési költségeket nekem kellett volna kifizetni. Többször felszólítást kaptam, hogy kiutasítanak az országból, ha nem rendezem a számlát, de nekem nem volt pénzem.

Csodálatos dolgok jöttek azonban. Volt olyan kezelőorvosom, akinek az irodájában letérdelve imádkoztunk együtt a gyógyulásomért. 1987 telén óriási hóban a rokonaimnál már nem volt tovább helyem, és a kezeléseik közötti időben az egyik orvos biztosított számomra helyet a kórház egyik szegletében éjszakára. Napközben metrón ültem, vagy moziba vettem jegyet, hogy meg ne

fagyjak az utcán. Végül egy hívő baptista bácsi fogadott be magához: hat hónapon keresztül egyetlen fillér fizetség nélkül náluk lakhattam. Lelki beszélgetéseink voltak, rendszeresen olvastuk a Bibliát, és imádkoztunk együtt. Ez újdonság volt a szá-

Szolga-Tőkés Sándor körmentői beiktatásakor

momra, mert Erdélyben, bár biztosan vannak, ilyen krisztusi lelkületű, mélyen hívő emberekkel nem találkoztam.

Amikor a feleségem és a fiam is utánam jött, egy katolikus család adott nekünk helyet a szuterénjünkben. Egy öreg pap bácsi járt ki hozzájuk, két szín alatt vettük az úrvacsorát, és református lelkészek prédikációit hallgattuk kazettán.

Egyik templomból a másikba jártam, nem néztem a felekezeteket, mindenfelé eljártam. Aztán az egyik kazettát meghallgatva valami megismogatta a szívemet. Tudtam: én is ilyen lelkész szeretnék lenni. Azt is tudtam, éreztem, hogy az unitárius tanítással ellentétben Jézus Krisztus több mint egy a próféták közül.

– De ez csak az első lépcsőfok volt...

– Igen, Jézus egyre feljebb lépett az életemben. Aztán a Bibliát olvasva kezdtem tisztázni magamban, ki is ő a számomra. Imádságaimban elkezdtem megszólítani őt is, nem csak az Atyaistent. De nem tudtam, hogy jót tesz-e ezzel, vagy sem. Az Atya azonban küldte mindig azokat az embereket, akik lódítottak előre Jézus felé.

– Miért akart lelkész lenni? Hogyan került az akkori budapesti Evangélikus Teológiai Akadémiára?

– Tulajdonképpen szüleim halála után kezdtem olvasni a Bibliát. Esti gimnáziumban érettségiztem, és jelentkeztem a Kolozsvári Teológiai Akadémiára. Egy hely volt, és én második lettem. Akkor szomorú voltam, de ma már tudom, hogy nem ott volt a helyem. Az unitárius egyházban nem ismertem volna meg Jézus Krisztust.

Közbejött a betegségem. Aztán újra próbálkoztam a teológiára való jelentkezéssel, Magyarországon is. Az akkori unitárius püspök azonban nem támogatta ebben. Azt mondta, minek akarok én a teológián tanulni, amikor úgysem fogok addig élni, hogy befejezzem. Inkább menjek haza Erdélybe meghalni. A feleségem azonban kérte, írja alá a papírokat, és legalább adjon nekem életkezdvet, hogy embernek érezzem magam. Felvettek az evangélikus teológiára.

Istennek a furcsa dolga, hogy azóta már a negyedik unitárius püspök van, én meg befejeztem a teológiát, és még mindig élek...

– Közben a teológiai évek alatt átesett az első vesetranszplantáción, aztán a szervátültetéssel kijutott Vancouverbe egy úszóversenyre. Hogy is volt ez?

– A műtét utáni lábadozás idején bejelentkeztem a Szervátültetettek Sportegyesületénél, amely akkor Magyarországon tartotta a világbajnokságot. Ezen részt vettem, bár kevés volt az esély arra, hogy nyerek. Ötödéves koromban aztán Vancouverben tartották a világbajnokságot, és én elhatároztam, hogy azon mindenképpen szeretnék részt venni a válogatott tagjaként. Keményen edzettem, de a vizsgaidőszakkal ütközött az időpont, így eldöntöttem, hogy inkább szeptemberre halasztom a záróvizsgáimat, de mindenképpen ki fogok utazni Kanadába.

Minden reggel uszodába mentem, leusztam a kétezer méteremet, és utána mentem a reggeli áhítatra. A többiek hecceltek, hogy biztosan nem úszhatok én olyan jól, hogy versenyre menjek. Egy alkalommal eljött velem az uszodába pár évfolyamtársam. Versenyezni kezdtünk. Mire ők a medence közepére értek, én már a másik oldalt ki is szálltam a vízből. Akkor hitték el végre, hogy valóban gyorsan tudok úszni.

– Milyen volt Kanadában? Úgy tudom, ottani gyülekezetekben is szolgált a versenyek szünetében.

– Kanadában az ottani református lelkész, Szamoshegyi László – egykori kolozsvári színész – várt minket a repülőtéren. Városnézésre vitt bennünket mindennap a környéken. Vasárnap arra kért, hogy – bár még nem vagyok végzett teológus – szolgáljak az istentiszteleten. Utána elmondta: azt tervezik, hogy a reformátuson és a magyar gyülekezeten kívül alapítanak egy harmadikat, egy protestáns gyülekezetet, legyen ennek a lelkésze. Én ezt nem vállaltam el, mert Kanadából nehezebben tudnék átutazni Erdélyországba, mint Magyarországra.

– Amikor hazajött, levizsgázt az teológián, és fordulópont történt az életében...

– A vizsgák után kaptam egy kazettát, és az evangélizációt hallgatva megint éreztem azt a melegséget a szívemben, amit korábban. Érdeklődtem, és elmondták, hogy lesz egy konferencia, ahol a lelkész prédikálni fog. Jelentkeztem, de nem akartak felvenni, mondván, már nincs hely, végül azonban mégis sikerült.

Az evangélizáció előtt imádkoztam, tusakodtam, mint Jákób: „Úr Jézus, ha te tényleg az vagy, akinek a Biblia ír: a nagypéntek áldozata, aki azonban mégis feltámadott a halálból, Úr Jézus, ha te tényleg maga vagy az Isten egyszülött Fia, akkor tedd meg velem is azt a csodálatos dolgot, hogy neked tetszően, hitelesen tudjak szolgálni. Mert hiába kaptam új vesét, hiába végeztem el a teológiát, ha nem leszek hitben járó ember.”

Másnap volt a bemutatkozás, elmondtam, hogy unitárius vagyok, teológiát végeztem, ám amikor arról akartam beszélni, hogy meg vagyok térve, egy idős asszony felállt, és azt mondta: „Fiam, neked semmi közöd az Úr Jézushoz!” Azt hittem, menten elsüllydek. Láthatatlanná akartam válni és elrohanni onnan, de rá kellett jönnöm, igazam van! Nekem akkora hitem sincsen, mint egy mustármag, pedig tényleg igazán kerestem Jézust.

Felkerestem este a lelkészt, leírtam neki egy A/4-es lapra a bűneimet. Ő azonban azt mondta erre, hogy ez nem elég. Végül az Úr elé lettem az életemet, hogy én csak Jézust akarom szolgálni. Jézus elfogadott, elvette a bűneimet, és megtisztított. Amikor kimentem a lelkésztől, megkönnyebbültem. Mintha mázsás súlyokat vettek volna le a hátamról. Mintha megszűnt volna a gravitáció, minden csodálatossá vált. Akkor lett üdvbizonyosságom, hogy valóban az Úr vagyok, és hogy az ő Golgotán történt halála valóban értem is történt. Amikor erről az evangélizációról hazatértem, az unitárius püspök azt mondta, hogy az egyházamban ilyen hittel maximum csak gyülekezeti tag lehetek, lelkészként nem szolgálhatok. Jézust náluk nem tekinthetem Megváltómnak.

– Aztán evangélikus lelkész lett... Első szolgálati helye Ósagárdon volt.

– D. Szabik Imre püspökhöz mentem, aki arra kért, szerezzek egy írást arról, hogy az unitárius egyháznál nincsen szükség rám azért, mert Jézus Krisztusban hiszek. Ilyen papír sokáig nem érkezett, de Szabik püspök 1993 decemberétől mégis megbízott az ósagárdi evangélikus gyülekezet pásztorolásával. Amikor odaköltöztünk, megjött az unitáriusoktól a papír: a hitem megváltozása miatt nem alkalmaznak az egyházban. Így lettem evangélikus lelkész.

Olyan gyülekezetbe kerültem, ahol rengeteg mindent tanulhattam a hivatástól. Tizenegy évet szolgáltam itt. Evangéliumi színdarabokat adtunk elő, evangéliumi énekeket tanulunk, írtunk. Aztán a körmentői gyülekezetbe kerültem, ahol most is szolgállok.

– Emellett azonban iszákosmentő misszióban is részt vesz, Verőcemenoron van táboruk.

– Ezt az evangélizációt közösen vezetjük Márkus Gábor református lelkésszel. Évente négy alkalmat tartunk. Nagy élmény, hogy olyan alkoholistákkal találkozhatok, akik megszabadultak a bűn rabságából, és összegárnak hálát adni ezért. Az Úr megmentette őket, és befogadták szívükbe Jézust. Valódi új életet születtek itt. Van, aki az alkohol miatt korábban elvesztette a családját, hajléktalan volt, de megszabadult, és most újra családja van, és rendesen dolgozik. Jézus elvette tőlük még a kívánását is az alkoholnak. Egy szabadult alkoholistával beszélni erőt ad nekem is. Láthatom, hogy Isten megmentő, szabadító ereje milyen csodálatos.

– Nagyon fontos ez, amit mond, hiszen arra hívtunk el, hogy minél többeket hívogassunk, és ha bűnbe esettek segíthetünk, az különösen fontos. Csodálatos az az erő, amit Istentől kap erre, hiszen most is újabb transzplantációra vár.

– Kettős transzplantáció előtt álok: a vesémet két átültetés után most újra transzplantálni kellene, és a májamat is. Egyelőre azonban még csak a kezdeti vizsgálatok folynak, hogy a korábban megműtött szívem bírná-e ezt a beavatkozást. Sajnos még a várólistára sem kerültem fel, mert a nemrégiben elvégzett vizsgálataim eredményei szükségessé ahhoz, hogy egyáltalán felvegyenek rá. De az Úr erőt ad minden nehézségben, és remélem, ahogyan életemben eddig is, úgy ezután is meg fog segíteni.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUSZANNA
Forrás: evangélikus.hu

HETI ÚTRAVALÓ

„Ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne.” (Jn 3,14–15)

Böjt hatodik hetében, nagyhétben az Útmutató reggeli s heti igéi Jézus földi életének utolsó eseményeit, passióját tárják elénk. Krisztus meghalt érettünk, helyettünk és miattunk; ő az alázatos Király, az új szövetség szerzője, a fájdalmas embere, aki halálra adott a bűnökért. Urunk az élők és elhunytak üdvözítője is, mert Isten számára mindenki él. Virágvasárnap az Úr Jézus bevonult Jeruzsálembe. „Ne félj, Sion leánya, íme, királyod jön, számárcsikón ülve.” (Jn 12,15) Ott így köszöntötték a zarándokok: „Hozsánna Dávid Fiának! Örökre áldott, ki eljött az Úr nevében, Izráel Királya, hozsánna a magasságban!” (GyLK 751) Hitünk palmaágaival, az őskeresztény himnusz szavaival, térdet hajtva hódolhatunk előtte, aki engedelmes volt a kereszthalálig, ezért „minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” (Fil 2,11). Pál három igeidőben ír: „Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által”, és „még inkább üdvözíteni fog (Fia) élete által” (Róm 5,1.10). Jó szövege se célhoz ért, Isten odafordult hozzá, és megismertette magát vele. „Csak hírből hallottam rólad, de most saját szememmel láttalak.” (Jób 42,5) A páska éjszakáján a tizedik csapás sújtotta Egyiptomot, ezért: „Eredj, népem, menj be szobádba (...)! Rejtőzz el egy rövid pillanatra, míg elmúlik az Úr haragja.” (Ézs 26,20) Nagycsütörtökön az utolsó vacsora alatt Jézus rabszolgamunkát végzett: „Aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg, különben teljesen tiszta.” (Jn 13,10) Pál az Úrtól vette az úrvacsora szerzési igéit: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem...”, és „e pohár amaz új szövetség az én vérem által, ezt cselekedjétek...” (1Kor 11,24.25) Nagypéntek valóban az evangélikus keresztények nagy ünnepe. „Mert úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) A Golgotán a középső kereszt felirata ez volt: „A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA. (...) Miután Jézus elfogadta az ecetet, ezt mondta: »Elvégeztetett!« És fejét lehajtva kilehelte lelkét” (Jn 19,19.30) – vagyis átadta lelkét Atyjának. „Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét!” (Jn 1,29; LK)

„Krisztus egyszeri áldozata mindörökre érvényes, és mi üdvözülünk, mert hiszünk benne. A Bárányt leölik. Az áldozat vérbe kerül. Senki se segít rajtunk, csak a magát feláldozó Krisztus!” – valljuk-e ezt Lutherrel? A kereszten „Isten ugyanis Krisztusban megbékítette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket, és ránk bízta a békéltetés igéjét” (2Kor 5,19). Nagyszombat Kriszti csendje üzeni: „Eltemettettünk Krisztussal együtt” (lásd Róm 6,4; LK) „Hallgasd meg, Uram, imádságomat...” (Zsolt 102,2) „Meghallottad szavam: (...) így szóltál: Ne félj! (...) és megváltottad életemet.” (JSir 3,56–58) „Te legyőzted a halált, (...) / Te fölkeltesz új életre, / Te elvezetsz üdvösségre.” (EÉ 197,4)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Nagyheti neves feladat

▶ Virágvasárnapal kezdődik a nagyhét. Az evangéliumokban elég részletesen olvashatunk arról, milyen fontos események történtek azokon a napokon. Sok esetben név szerint is megemlíti a Biblia, hogy egyes személyeknek mi volt a foglalkozásuk, és milyen cselekedet köthető hozzájuk a nagyheti események során. Olvassátok el az állításokat, és a felsorolt nevek közül írjátok a megfelelőt a vonalakra! Van olyan név, amely több helyre is illik!

Arimátiai József Barabbás Cirénei Simon Heródes
Júdás Kajafás Málkus Péter Pilátus

Főpap.

A zsidók királya.

A zsidó nagytanács tagja.

Római helytartó.

Az egyik tanítvány.

A főpap szolgája.

Egy másik tanítvány.

Rablógyilkos.

Nem találta bűnösnek Jézust.

Nem érezte illőnek, hogy a Mester mossza meg az ő lábát.

Mosta kezeit, jelezve, hogy nem ő akarta megölni Jézust.

Ő árulta el Jézust.

Ő mondta ki Jézusra a halálos ítéletet.

Mire a kakas megszólalt, háromszor tagadta meg Jézust.

Segített Jézus keresztjét vinni.

Elkérte Jézus holttestét, és eltemette őt.

Jézus elfogásánál Péter az ő fülét vágta le.

Kedves Gyerekek!

▶ Albert és Pongrác lovagnak egy hatfordulós feladatot kell megoldania Szakáll király kérésére. Oldjátok meg ti is a feladatokat, amelyek mindegyike egy-egy számmal kapcsolatos bibliai történethez kötődik, és a megfejtéseket összegyűjtve küldjétek el a szerkesztőség címére (*Evangélikus Élet szerkesztősége*, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: *Gyermekvár*. A végén ajándékot kaptok.

GYERMEKVÁR

5.
 A két lovak a vár pálmaházába igyekezett, hogy megkeressék Jácint főkertészt. Tanácsot akartak ugyanis kérni tőle, hogy milyen színű virágokból készíttessenek csokrot a királykisasszony születésnapjára.
 – Tudod, Albert barátom, ma többszörösen is jeles nap van! Idén épp virágvasárnapra esik Jázmin királykisasszony születésnapja.
 – Gyönyörű csokorral kell őt meglepnünk! Jácint főkertész egészen biztosan segít majd nekünk. Nézd, épp itt jön.
 – Üdvözöllek benneteket, nemes lovakok! Mi járatban vagytok itt, a pálmaházban?
 – Jázmin királykisasszony születésnapjára szeretnénk egy bokrétát

készíteni. Tudnál nekünk ebben segíteni?
 – Szíves örömet! Épp tegnap nyílt ki néhány nagyon különleges virág, amelynek a hagymái messze földről érkeztek. Gyertek vissza egy óra múlva, addigra elkészítem a csokrot.
 – Nagyon köszönjük! Amíg kész lesz, mi megyünk, és megoldjuk a következő feladatot!
 – Van egy olyan sejtésem – mondta Pongrác –, hogy virágvasárnaphoz fog kötődni.
 Amikor a lovakok megnézték a tekercsen lévő rejtvényt, örömmel látták, hogy igazuk van. A feladat Jézus jeruzsálemi bevonulásával volt kapcsolatos. Egy héttel húsvét előtt olyan számarcsikón ül-

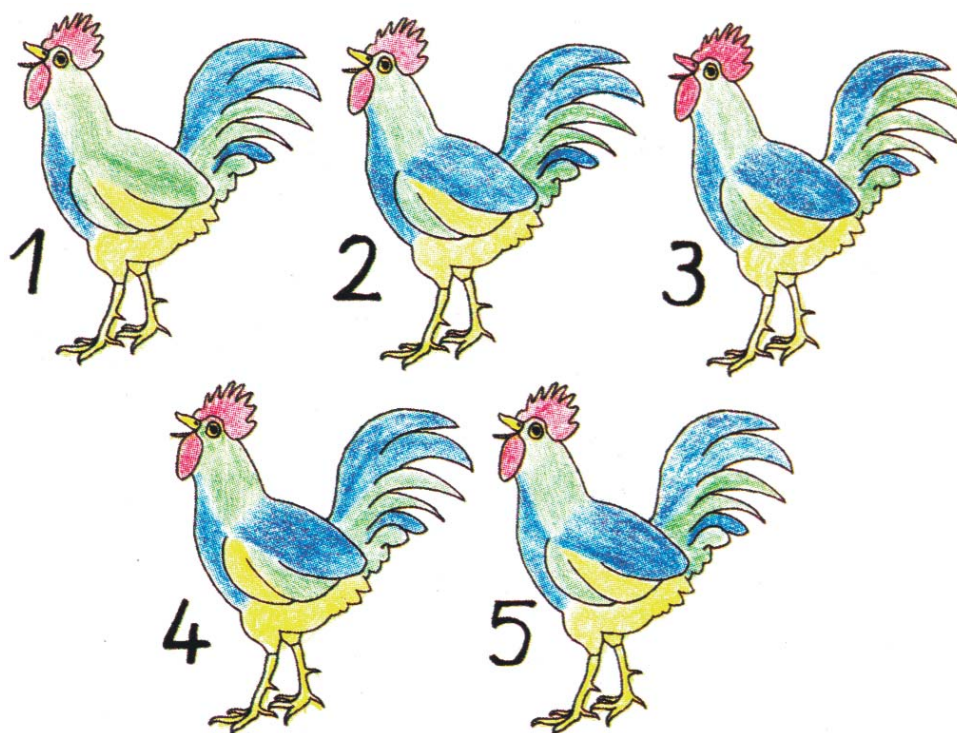
ve ment a fővárosba, amelyen még senki sem ült előtte. Az emberek kitódultak az utcára, pálmaágakat szórtak, és a felsőruháikat tették le az útra, hogy Jézus azokon menjen végig. Úgy éljenezték őt, mint egy királyt.
 – Pedig ő nem vágyott erre az ünneplésre – mondta Albert lovak. – Épp az ellenkezője volt rá jellemző, azért is vonult be számarháton, nem pedig lovon vagy hintón. A feladat szerint ki kell színeznünk a képet, és a pálmaágak betűiből egy szót kell összeolvasnunk. Ez jellemezte Jézust.

Mit ábrázol a rajz, és mi a keresett szó?

JENES KATALIN RAJZA

OVISOKNAK

Jézus már előre megmondta Péternek, hogy péntek éjszaka, mielőtt a kakas megszólal, háromszor le fogja tagadni, hogy ismeri őt. Péter a helytartó udvarán valóban nem merete bevallani, hogy ő is Jézus tanítványa. Így amikor hajnalban meghallotta a kakasszót, eszébe jutottak Jézus szavai. Annyira elszégyellte magát, hogy sírva fakadt.

Az öt kakas közül csak kettő egyforma. Melyek azok?

„Borban az igazság, borban a vigasz...”

Negyedik evangélikus borfesztivál Révfülöpon

► Egy 2007-ben indult rendezvény kezdeményezés követőként gyűlt egybe a hazai evangélikus borászok színe-java immár negyedszer, március 19. és 21. között Révfülöpon, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. A borfesztivál szép fejlődésének és terjedő jó hírének ékes bizonyítéka, hogy idén már – Soprontól Nyíregyházáig, Zákánytól Soltvadkertig, szinte az egész országot felölelően – több mint félszáz gazda (és borkedvelő „civil”) érezte úgy, hogy a szőlő és bor adta munkák idejéhez igazított hétvégén kicsit félre kell tenni a metszőollót, és a jóleső testvéri, baráti közösségnek és „délgetett gyermekek”, vagyis borai összemérésének kell áldozniuk ezeket a szép, tavasziasan meleg napokat.

A háromnapos esemény, melynek fővédnöke dr. Lackner Pál evangélikus lelkész, dandártábornok, protestáns tábortábori püspök volt, dr. Urbán Andrásnak, a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa korábbi főtitkárnak megnyitójával és áhítattal kezdődött pénteken, majd dr. Brazsil József egyetemi docens tartott könnyed hangvételű, de komoly témát feszegető, nagy sikerű előadást a magyar föld és az azt megművelők gazdasági helyzetéről.

A résztvevők nemcsak saját borukat hozták el a versenyre, hanem kollégáikéit is szűkebb pátriájukból, így szombaton a szakmai zsűriek kilencven nedűt kellett bírálania, három szekcióban.

A zsűri elnöke Varga György, a

helybeli Kál-Vin pincészet tulajdonosa volt, aki nagy örömmel vállalta a megtisztelő feladatot. Köszöntőjében elmondta: sokszor ment és megy el

A verseny mellett természetesen érdekes és szívet melengető előadások is várták a résztvevőket. Smidliusz Zoltán surdi lelkész-borász Mi-

előadó. Németh Zoltán zákányi borász a Dráva mente csodaszép vidékére csábította az érdeklődőket, míg Kampits Ernő a kőszegi borturiz-

„Munkában a társadalmi zsűri”

az épület mellett, de sosem gondolta volna, hogy a falain belül ilyen lélek, ilyen jólesően barátságos légkör fogadja majd egykor, és ezért ez a verseny – amellyel, hogy komoly szakmai megmértetés – egy teljesen más hangulat közvetítője is, amiért nagyon hálás az egybegyűlteknek.

A számos bronz-, ezüst- és aranyéremmel díjazott bor mellett idén ketten is vihettek haza nagyarányú: Galántai Károly soltvadkerti termelő 2009-es évjáratú kövidinkája és Aklan György lescenotomaji borász szintén 2009-es chardonnay-je.

Idén egy különdíj is gazdára talált. A Veszprémi Egyházmegye azon termelőnek, akinek bora legalább aranyéremet nyer, és aki a tevékenységét az egyházmegye területén folytatja, különdíjat adományoz, és a fesztiválon való részvételét is állja. Idén ez a megtiszteltetés a szentantalfai Solyom Bélát érte.

sebor – úrvacsorai bor című előadásában arra hívta fel a hallgatóság figyelmét Mózes és az égő csipkebokor bibliai igéjének tükrében, hogy az úrvacsora misztériuma olyan szentség, amelyhez csak „levetett saruval”, a legnagyobb alázattal közelíthetünk.

Györe Dániel, az Agrárgazdasági Kutatóintézet munkatársa a környező országok borászatát mutatta be, kis szomorúságot kelteve a hallgatóságban, mivel megtudhatták, hogy egyik szomszédos országban sem sújtja annyi bürokrácia, adó és ellenséges hivatali légkör a bortermelőt, mint nálunk. Ékes példája ennek, hogy például a hagyományosan sörfogyasztó csehek a magyarországihoz képest szinte zsebkendőnyi borvidékek adta boraik népszerűsítésére és marketingjére jóval több pénzt költenek, mint mi.

A délutáni eredményhirdetés után négy borvidéket mutatott be egy-egy

mus kínálta lehetőségeket vázolta fel. Öröndetes volt hallgatni a fiatal Isó László Leventét, aki Isó László Balaton-felvidéken elterülő borászatát mutatta be, nem rejtve véka alá, hogy majdan a nagy híru borász

Úrvacsorás záró istentisztelet

édeseapa örökébe kíván lépni. Az előadások sorát Oppenheim Józsefkötői borászmester lebilincselő és néhol megható vallomása zárta, kellő hangulati indítást adva az este további részében a kötetlen beszélgetéseknek.

A révfülöpi konferenciák sorában egyedi hangulatával és fokozott szakmaiságával különlegesnek számító együttlételet – dr. Lackner Pál tábortábori püspök és dr. Hafenscher Károly intézményvezető lelkész szolgálatával – úrvacsorai istentisztelet zárta vasárnap.

Az évről évre növekvő érdeklődés a szervezőket és a résztvevőket is bizonyossággal tölthette el afelől, hogy az ősi, hagyományos magyar borászmesterség előtérbe helyezése, az országban szétszórva élő evangélikus felekezeti mesterek egybehívása fontos és hagyományteremtésre méltó ötlet volt.

A magyar földhöz, a magyar borhoz való ragaszkodás messze túlmutat a „mezőgazdasági termelés” és a „jövendő termék előállítás” témakörén, és hitben, nemzeti tudatban megtartó erővé nemesül.

■ DR. AJTONY ZSOLTNÉ

Presbiterek sereglése

Szeverényi János erdélyi szolgálata

► Kutyából nem lesz szalonna? címmel evangélikáció volt március első hetében a marosvásárhely-alsóvárosi református gyülekezetben. Az igehirdetés szolgálatát Szeverényi János, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze végezte. Öt napon keresztül közel háromszáz hallgatták esténként Isten igéjét. Az istentiszteletek után minden alkalommal ötven-hatvan fő maradt még tovább fórumbeszélgetésre.

Református presbiteri konferenciára és a presbiteri szövetség Alsó-Nyárad menti tagozatának alakuló ülésére került sor március 6-án a luka-ilencfalvi gyülekezet templomában, amelyre ugyancsak meghívást kapott Szeve-

rényi János országos missziói lelkész. Göcsről, Székelyvajából, Ákosfalváról, Nyáradszentbenedekről, Cserefalváról, Nyáradkarácsonból és Folyfalváról, Somosdról, Csibáról és Káposztásszentmiklósról, Fintaházáról, Lukafalváról és Ilencfalváról, Teremi-újfaluból, valamint Lőrincfalváról érkeztek a református presbiterek és lelképásztorok Isten seregyűjtésének a napjára (Zsolt 110,3).

Az együttlételet Lőrinc István marosvásárhely-alsóvárosi lelképásztor prédikációjával kezdődött. Az igehirdető 1Kor 15,58 alapján ragyogtatta fel az egybegyűltek előtt a hiábavaló és a nem hiábavaló dolgokat. Mindenkinek megkísért, hogy a nem hiábavaló dolgokat hiábavalónak lássuk, és fordítva. Kérjük el Istenünkötől a helyes látás kegyelmi ajándékát! – szólított fel a prédikátor.

A folytatásban megalakult az Al-

só-Nyárad menti presbiteri körzet vezérkara. Az elnökséget a választmány a maga köréből ezután fogja megválasztani.

A konferencia Szeverényi János előadásával folytatódott (képiünkön). Az előadó a töle megszokott stílusban: elevenen, humorosan és mai történetekkel fűszerezve tett biznyságot a presbiteri munkáról. Már referátumának címe is ezt vetítette előre: A favágástól a halottak feltámasztásáig. Az elhangzottak végkicsengése: legyen a gyülekezet családias, és legyen a családunk egyházias. Örökölünk egy nagyon erős hagyományt, ezt a hagyományt kellene megszentelni, étellel megtölteni. Többször derültünk, de még többször megdőbbsen hajtottuk le a fejünket a hallottak alapján. Rólunk beszélt az előadó.

■ BOTOS CSABA somosdi református lelkész (Erdély)

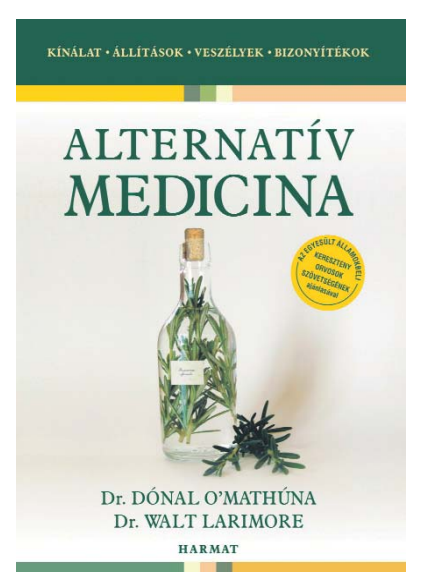
A SZERZŐ FELVÉTELE

„Mindent megvizsgáljatok”

Hiánypótló könyvként jelent meg a Harmat Kiadónál magyar nyelven dr. Dónal O'Mathúna és dr. Walt Larimore Alternatív medicina című műve. Az ír gyógyszerész és amerikai orvos szerzőpárost az egyesült államokbeli Keresztény Orvosok Szövetsége kérte fel az átfogó és tárgyilagos képet nyújtó kézikönyv megírására.

A szerzők több mint száz alternatív gyógymódot, gyógynövényt, táplálékkiegészítőt vizsgáltak meg alaposan tudományos és keresztény spirituális szempontból. Eredményeiket jól áttekinthetően ismertetik az 560 oldalas kézikönyvben. Általános eligazítást is kapunk, hogy az újabb és újabb ajánlatok között felgyünk készítve a „...mindent vizsgáljatok meg: a jót tartásotok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok” (1Thessz 5,21–22) tanács betartására.

Az idő- és eszközhányos orvostudomány korlátai sokakat terelnek az alternatív medicina (természetgyógyászat) felé, amelynek a képviselői minden problémára, betegségre gyakran ígérnek teljes gyógyulást. A veszélytelennek gondolt gyógymódotoknak se szeri, se száma. Valójában azonban ezek közül sok hordoz testi-lelki-szellemi veszélyt, és gyakran találkoznak a kárvallottakkal. Ez a könyv hasznos segítség az eliga-

zodásban lelkészek, lelkigondozók, egészségügyben dolgozók és minden érdeklődő számára.

■ GYÖRINÉ DR. DRENYOVSKY IRÉN

Dr. Dónal O'Mathúna – Dr. Walt Larimore: Alternatív medicina. Harmat Kiadó, Budapest, 2009. Ára 4500 forint. Megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is, illetve interneten megrendelhető a kiadótól: www.harmat.hu.

HIRDETÉS

Lamentációs istentisztelet tartanak a budahegyvidéki evangélikus templomban (XII. ker., Kék Golyó u. 17.) március 31-én, szerdán 18 órakor *Bencéné Szabó Márta* szolgálatával.

Istentiszteleti rend • 2010. március 28.

Böjt 6. vasárnapja (Palmarum). Liturgikus szín: lila. Lekció: Fil 2,5–11; Ézs 50,1–9a. Alapige: Jn 18,33–38. Énekek: 209., 198.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) gyermek-istentisztelet Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. (evangélikáció) Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Iványi Gábor; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Grendorf-Balogh Melinda; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (Bach: János passió) Gerőfné dr. Brebovszky Éva; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VII., Damjanich u. 28/B (gyülekezeti terem)** du. 6. (úrv., ifjúsági) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, passióolvasás) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 9. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., passióolvasás) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Tóth-Szöllős Mihály; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Szeverényi János; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Szeverényi János; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Grendorf Péter; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Grendorf Péter; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 11. (tévés istentisztelet-közvetítés) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (passiói istentisztelet) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Puskás Sára.

Istentiszteleti rend • 2010. április 1.

Nagycsütörtök. Liturgikus szín: fehér. Lekció: 1Kor 11,23–29; 2Móz 12,1–4. Alapige: Mt 26,20–30. Énekek: 304., 303.

I., Bécsi kapu tér de. 6. (úrv., lábmosási liturgia) Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **Pesthidegkút, II., Báthori u. 8.** de. 6. (úrv.) Sztójanovics András; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** du. 6. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** du. 6. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** du. 6. (úrv.) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. (úrv.) dr. Cserháti Sándor; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. (úrv.) Szabó Bertalan; **IX. Gát u. 9. (katolikus templom)** du. 6. (úrv.) Koczor Tamás; **X. Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** du. 6. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** du. 6. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** du. 6. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 6. (úrv.) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** du. 6. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** du. 6. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** du. 6. (úrv.) Vető István; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** du. 6. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** du. 6. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** du. 6. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. (úrv.) dr. Lackner Pál.

Istentiszteleti rend • 2010. április 2.

Nagypéntek. Liturgikus szín: fekete. Lekció: 2Kor 5,14–21; Ézs 53,1–12. Alapige: Jn 19,1–7. Énekek: 200., 370.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; du. 3. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. (úrv.) Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. (passióolvasás) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; du. 6. (passióolvasás) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; du. 6. (úrv., passióolvasás) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Smidélusz Gábor; du. 5. (passióolvasás) Cselovszky Ferenc; du. 6. (úrv., mozgásszerű passió) Grendorf-Balogh Melinda; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv., passióolvasás) Aradi György; du. 6. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **Rákóczi út 57/a.** de. 10. (szlovák, passióolvasás) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 9. (katolikus templom)** du. 6. (úrv., passióolvasás) Marossy Attila; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; du. 6. (passióolvasás) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. fél 11. dr. Joób Máté; du. 6. (passióolvasás) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; du. 6. (passióolvasás) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; du. 6. (passióolvasás) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; du. 6. (úrv., passióolvasás) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv., passiói istentisztelet) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; du. 6. (passióolvasás) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Zászkaliczky Pál; du. 6. (úrv., passióolvasás) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; du. 6. (úrv., passióolvasás) Vető István; **Mátyásföld, Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; du. 6. Győri Dávid; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; du. 6. (passiói istentisztelet) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; du. 6. (filmes passió); **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; du. 6. (passióolvasás) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. (passióolvasás) dr. Lackner Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

ELHUNYT AZ ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET KORÁBBI FELÜGYELŐJE

Farkasházi Ferenc

(1919–2010)

Valaki ismét elment közülünk: kihunyt élete gyertyája. Annyival sötétebb lett a világ... A Teremtő hosszú és tartalmas étellel ajándékozta meg. Élete földi idejét mindig Isten kezében tudta, s boldogan szolgálta Urát, Istenét.

A mai Dabas város gyóni részében született, majd Dunakeszire költözött a család, ő maga pedig Budapesten, a Felsőkereskedelmi Iskolában szerzett érettségit. Gyakornoki éveit Zalaegerszegen kezdte, 1941-ben a mai Szlovákia területén fekvő Párkányba helyezték. Ebben az évben vezette ol-tár elé hűséges hitvesét, *Polákovits Klárát*, akivel több mint hatvan évig éltek együtt békességben és szeretetben. Házasságukból két leánygyermek született, az idősebbik huszonhét éves korában tragikus baleset áldozata lett.

A második világháború után háromévi szibériai fogság következett, majd a család Esztergomban talált menedéket. Farkasházi Ferenc itt a megyei tanács adóügyi osztályán dolgozott. Miután Tatabányát jelölték ki megyeszékhelyként, ismét lakóhelyet kellett változtatnia a családnak. Ezután a Pénzügyminisztérium revizori kirendeltségét vezette nyugdíjba vonulásáig. Munkáját nyugdíjaként

igazságügyi szakértőként folytatta, később az esztergomi Kontó Könyvelői Iroda auditora lett. Felesége halála után visszavonultan élt leánya gondoskodó szeretetétől övezve Ta-

tán. Az élet és halál Ura 2010. március 6-án hívta őt haza.

Egyházzal való kapcsolata végigkísérte életét. Szívesen emlékezett vallásánáira és lelkeszeire. Több gyülekezetünknek volt felügyelője, a tatai egyházközség aktív presbitere, majd a Fejér-Komáromi Egyházmegye bizalmából egyházmegyei felügyelő. Néhai dr. Nagy István tatai es-

peres javaslatára 1987-ben az Északi Egyházkerület felügyelői tisztére választották meg a gyülekezetek presbitériumai. Ezt a szolgálatot tizenhárom éven át végezte hűséggel.

Gondolkodásában mindig a gyülekezetek szempontjai kerültek első helyre. Élettapasztalata és pénzügyi gyakorlata alapján az egyházi tulajdonba visszakerülő intézmények gazdasági ügyeinek intézésében volt segítségére egyházunk országos elnökségének. Középkoraink számadásait odaadással ellenőrizte. Megbízhatóságához és szakértelméhez nem fért kétség.

Farkasházi Ferenc, sokak Feri bácsija népszerű, közvetlen, bibliaolvasó ember volt. Nemcsak hitte, de élte is Jézus szavát: „...aki közületek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok.” (Mt 20,27) Köztünk haragos szó nem hagyta el ajkát, békességkereső, alázatos ember volt.

Ravatala mellett a sorok írója – tíz évig elnöktársa –, valamint *Szarka István* fejér-komáromi esperes és *Franko Mátyás* tatai lelkész szolgált. „...mindenki, aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” (Lk 18,14)

■ D. SZEBIK IMRE

In memoriam Vértesy Rudolf

(1929–2010)

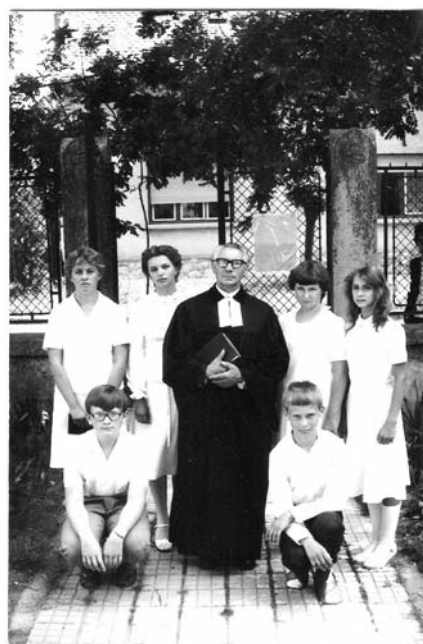
Közel hatvanéves ismeretség kapcsolt össze az elhunyt lelkész testvérrel, akivel életünk három területén is olyan szálak fűzték szorosra hitünket és gondolatvilágunkat, melyek döntően beágyazódtak szolgálatainkba.

Talán az első az akadémiánkon végzett *teológiai tanulmányok*, melyek Sopronban kezdődtek. Ő jóval előbb jött a városba a felvidéki Felsőszeliből, a gyülekezet árvaházában lelt otthonra, és így került a teológiára. Nem voltunk ugyan egy évfolyamban, de voltak közös alkalmaink, óráink, amikor teológustársam aktivitására, amely később lelkész-ként is megnyilvánult, felfigyelhettem. Hozzászólásai, problémafelvetései a hit és teológia, az egyéni és közösségi élet kérdéseiben nem a „száraz ágon károgó varjú” pesszimizmusát sugallták, hanem a Krisztusban meggyökerezett hit virágzó fáján a jó gyümölcszermés érdekében „permetezett” hozzászólásaival a kártékony „férgesedés” ellen.

Mint szolgatársak is sokat találkoztunk, amikor nemcsak egy kerületben, de egy egyházmegyében is szolgáltuk az Urat.

Vértesy Rudolf tanulmányai végzetével Hácson kezdte a gyülekezeti munkát, majd Bábonymerre került, ahol a családi fészkek melegében

nevelődött két fia, kiket soproni származású és az ottani gyülekezet fiataljai között hűséges szolgálatot végző hitvesével, *Fehér Évával* nevelt.

1972-től szolgált Dombóváron, de ekkor Somogydöröcskét is gondozta. 1996-ban ment nyugdíjba.

Közel került hozzám, mint *szülőfalum – Csikóstóttós – gyülekezetnek lelkésze* is. Örülök, hogy a Németországba kikerültekkel való kapcsolattartásban, itthoni és kinti német nyelvű istentiszteletek tartásában segítségére lehettem a Dombóváron működő lelkész testvéremnek.

■ SZIMON JÁNOS

Új érsek a Finn Evangelikus Egyház élén

Kari Mäkinen turkui püspököt választották meg a Finn Evangelikus Egyház élére az érsekválasztás második fordulójában. A március 11-ei, Helsinkiben megtartott szavazáson rendkívül szoros eredménnyel született: az 1175 szavazatból Kari

Mäkinen 593, míg *Miikka Ruokanen* dogmatikaprofesszor 582 voksot kapott.

Az új érsek 1955-ben született Poriban. 1979-től 1993-ig gyülekezeti lelkészként szolgált Helsinkiben, Poriban és Ulvilában. Közben egyház-

történeti kutatásokat végzett, és 1989-ben doktorált. 2006-ban választották a Turkui Egyházkerület püspökévé. Négy gyermeke van.

Kari Mäkinen beiktatása június 6-án lesz Turkuban.

► Forrás: www.evangelikus.hu

Veszítsd el, aranyozd be vagy fessd ki!

Bár két héttel ezelőtt e sorok írója úgy vélte, hogy a BarCamp Budapest konferencia eseményeiről a lehető leghamarabb fog beszámolni, ezt most mégsem teszi. Egyrészt azért, mert a két lapszám megjelenése között derült ki, hogy idén is megrendezik a hasonló témájú StartUp Underground konferenciát, és érdemes a hazai web történéseit mindkét rendezvény előadásainak fényében tárgyalni. Másrészt ez az időszak számos olyan könyves eseményt tartogat, amelyek internetes vonatkozása is van, sőt valójában a világháló nélkül elképzelhetetlenek lennének.

Március 25-ére esik a legnagyobb olvasásnépszerűsítő játék, a *Veszítsd el egy könyvet!* mozgalom évfordulója, így aznapra a kezdeményezést elindító orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár munkatársai megszervezték a 2. nagy könyvelhagyó napot. A céljuk továbbra is az, hogy legyen egy olyan nap az évben, amikor írók, kiadók, könyvtárak és könyves bloggerek részvételével a lehető legtöbb könyvet „hagyják el”, hogy azok aztán új olvasókhöz kerülhessenek.

Idén újdonságként *Olvasás 2010* címmel egész napos konferenciát is szerveznek, amelynek témája kapcsolódik a könyvtári közösségi projektekhez, továbbá már a nagy esemény előtt számos könyves bloggert kértek fel, hogy ajánljanak olyan regényeket, amelyekkel biztosan elégedettek. És amelyeket utána ők is elveszítenek...

A játéknak helyet adó <http://veszitsel.konyvtar.hu/> oldalt minden bizonnyal érdemes lesz megtekinteni csütörtök után, remélhetőleg a sok magára hagyott könyvről tájékoztató bejegyzés mellett számos olyan is lesz, amely könyvmegtalálásról fog beszámolni.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

A könyves bloggerek még év elején kaptak egy másik érdekes megbízást is. Mivel 2010 lezár egy évtizedet, *Lobo*, a *Freeblog* könyves mellékletének egyik szerkesztője körlevélben kérte fel a hozzá hasonló könyvfalókat, hogy állítsanak össze egy listát az elmúlt tíz év legjobb – újonnan megjelent – könyveiről. A http://www.freeblog.hu/konyv/archives/2010/01/25/Az_evtized_konyvei_5/ címen olvasható top 10 összesen 241 könyv ajánlása után alakult ki, és a szervező szerint igen egyértelmű eredményt hozott. Az Index-közi *Könyvesblog* szintén megszervezte a maga közvélemény-kutatását, amely a legjobb magyar könyveket gyűjtötte össze a http://konyves.blog.hu/2010/01/30/az_evtized_legjobb_magyar_konyvei_5_1 címen.

És hogy az évtizedről még egy „nagyobb szabású” bőrt le lehessen húzni, a Libri és a Könyvkolónia kezdeményezéseként megszületett az Aranykönyv-szavazás, amelyben a <http://www.libri.hu/aranykonyv> oldalról elindulva az internetezők szavazhatnak a legjobb könyvekre. A legjobb ötven kötet kiválasztását célzó ajánlókör április 5-ig tart, a legjobb tíz kötet kiválasztása május 2-án lesz esedékes. Vélhetően ez a játék kapja majd a legnagyobb média-visszhangot, ugyanis már most számos művész és közéleti szereplő adta hozzá az arcát.

Azt gondolhatnánk, hogy az alul-

ról jövő kezdeményezések viszonylag nehezen jutnak szélesebb nyilvánossághoz. Az alig pár napos BookArt azonban gyorsan az internetezők látókörébe került. A művészet már régen kivonult az utcára, és – többek között a graffitiművészek révén – a streetart irányzat lett. *Császár Norbert*, a *Szuperapu* néven ismertté vált grafikus mint a BookArt atyja a régi, értéktelen könyveket egyedi grafikával „kidekorálja” mintegy újraértelmezi, „újrahasznosítja”, így azok képzőművészeti alkotásként születnek újjá. Elképzelése szerint az így „felturbózott”, életre keltett kötetek aztán az antikváriumok polcain várhatnák a könyvszeretőket, és adott esetben antikvár árak többszöröséért kelhetnének el.

A BookArt önálló blogként indult (<http://bookart.freeblog.hu/>), itt például dalok és inspiráló képek is láthatók. A projekt Facebook-oldalán egy nap alatt több mint ötszáz rajongó fejezte ki szimpátiáját a kezdeményezés iránt. Remélhetőleg ez meghozza az alkotók kedvét, hogy részt vegyenek benne, továbbá az antikváriumok is úgy fognak rá tekinteni, mint olyan lehetőségre, amely többletforrást eredményezhet náluk.

Bár különféle könyves kezdeményezésekről volt szó, az jól látható, hogy a siker sokféleképpen elérhető – a kitartó munka, a biztos háttér vagy a közösség ereje egyaránt lehet döntő tényező.

Idén nyáron Széleróza – a szervezők a találkozón honlapján kívül saját blogot és Facebook-oldalt is üzembe állítottak. Remélhetőleg a jó példából tanulva meggyőző teljesítményt fognak nyújtani az on-line kommunikáció terén.

■ NAGY BENCE

EVÉL & LEVÉL

Hozzászólás Ribár János esperes úr írásához

A *szabadság fokozatai* című vezércikkét örömmel olvastam lapunk március 14-i számában. Csak annak jelzését hiányolom, hogy „a teremtéstörténetben kapott *imago dei* (istenképű) és a kereszten korrigált valóságunkat” korrigálni lázadó-bűnös/bűnöző voltunk miatt szükséges, s ezt a korrekciót részünkről a csecsemőkeresztységben még nem fogadtuk el.

Tudatos életformáló hit a szabadság útja. A Jézus útján való elindulás bizony harc, kísértés, próbatétel, keresztet is jelent, amelyhez csak a halál túl teljessé váló, de már most is meg-megtapasztalható üdvösség ad erőt. Jézus nem titkolta, mit jelent őt követni: közönyt, megalkuvást, gúnyt, korlátozást, zaklatást, üldözést a többség részéről. Voltak és vannak, akik megbánták vagy csak félig vállalták. Nekem sem akaródzott folyton fejfel menni a falnak, de a vörös püspökök fekete bárnyaként vállalom kellett a vágójuh és a faltörő kos váltakozó szerepét.

Testvéri szeretettel:

DR. ZSIGMONDY ÁRPÁD *lelkész-levéltáros (Hatvan)*

Bach közelében...

A Budapesti Vonósok és a Lutheránia énekkar közreműködésével, dr. Kamp Salamon vezetésével és vezénylésével tartott „ifjúsági” koncertsorozat ez esztendei, elemző előadással egybekötött harmadik koncertje is sajnos lezajlott már (*J. S. Bach: Komm, Jesu, komm BWV 229, Der Geist hilft unserer Schwachheit auf BWV 226*) március 20-án a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében. Aki részt vett ezeken az előadásokon, örülne, ha a sorozat egész esztendőben folytatódna. Az ifjúsági jelzőt azért tettem idézőjelbe, mert ezeknek az előadásoknak értéke és élvezete bizony nincs korosztályhoz kötve. Sokan vagyunk, akik szeretjük, hallgatjuk, élvezzük a zenét, de itt másról, többről van szó!

Minden hangverseny sokszereplős. Az előadás értéke a szerző, a zenekar, a kórus s az e három tényező egységét, harmóniáját megteremtő karmester függvénye. De *Pilinszky* írja: „...aki csak füllel hallgatja (nem tevékeny szívvel), nem is hallja e zenét.” (*Új Ember*, 1965. május 23.) Ezek az elemző előadások éppen a „tevékeny szívvel” történő hallgatást segítik elő. És ebben a zenekar és énekkar felbecsülhetetlen helytállása és teljesítése mellett elkerülhetetlen a karmester, Kamp Salamon szerepét értékelni és megköszönni.

Itt ugyanis nemcsak a mű zenei szerkezetének és tartalmi mondanivalójának alapos, szakszerű, mélyen értő elemzéséről, ismertetéséről van szó – ami önmagában is csodálatos teljesítmény, a hallgatóság számára élményszerű ajánlók –, hanem Kamp Salamon briliáns tudásának, elemzőképességének és a Bach-életmű alapos ismeretének sugárzásáról. De Kamp Salamon nemcsak tudja, ismeri és elemzi a zenét és szövegét, hanem „tevékeny szívvel” hiszi és vallja, kimondja és hirdeti a zeneművek forrásának, a bibliai szövegeknek az üzenetét. Egyedül ennek a zenei tudásnak és elkötelezett hitnek a harmóniája az, ami megalapozza, megalapozhatja Bach műveinek hiteles előadását.

Köszönjük az eddigieket, kérjük a folytatást, és óhajtjuk, hogy minél többben – kortól függetlenül – éljék meg a zene és a hit mély összefüggését, harmóniáját a dr. Kamp Salamon vezette elemző előadásokkal bővített koncertsorozatok révén.

BELLA LÁSZLÓNÉ (Budapest)

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Csornai Evangélikus Egyházközség

Csorna azon kevés rábaközi település egyike, amellyel kapcsolatban nem ismeretes egyetlen adat sem 16. századi evangélikus reformátorok működéséről. A városban a 19. században jelent meg az evangélikusság, amikor a gazdasági fellendüléssel párhuzamosan sokan költöztek ide a környékbeli evangélikus falvakból.

A gyülekezet építése egyedülálló és példamutató módon nem lelkészi, hanem világi szervezésben indult meg. *Payr Gusztáv* bádógosmester végezte hosszú évekig a missziói munkát. Ebben *Hérincs Lajos* farádi lelkész, esperes támogatta őt. 1926. január 26-án keltezett levelében az esperes 31-ére közgyűlést hirdetett meg az állami polgári iskolában. A közgyűlés 49 városi evangélikust számolt össze.

A kis gyülekezet elhatározta, hogy harmóniumot vásárol, és megkezdte a rendszeres istentiszteleti életet. A következő közgyűlésen hivatalosan is megalakult a gyülekezet. Az istentiszteleteken *Hérincs Lajos*on kívül más környékbeli lelkészek is szolgáltak, nemcsak a közeli gyülekezetekből, hanem még Szombat-

helyről is. A fennmaradt levelezés szerint e szolgálatokat is *Payr Gusztáv* szervezte meg.

Nem sokkal később a gyülekezet széles körű gyűjtést indított a templom felépítésére. Az egész országból folytak be adományok az új templomra. Alapkövét ünnepélyes keretek között 1929. október 6-án helyezték el. A helybeliek maguk is nagy áldozatkészséget mutattak a templomépítés érdekében. A csornai evangélikus templomot 1930. június 9-én szentelte fel *Kapi Béla* püspök.

A templomot és belső berendezését *iff. Klemens Antal* tervezte. A keresztelmedence *Tászlér Gyula*, az oltárkép pedig *Mosdósi Fekete József* munkája.

A gyülekezet 1934-ben kapott önálló missziói segédlelkészt *Rác Ernő* személyében. Ebben az évben alakult meg a csorna-kapuvári egyházközség.

1996 óta *Tubán József* lelkész pásztorolja a gyülekezetet. Jelenleg Csornán mintegy 450, Kapuváron pedig 120 hívő alkotja az evangélikus közösséget. Az egyházközség létszámát meghaladó módon igyekszik jelen

lenni a város társadalmi, kulturális életében. Az egyházi életet a lelkész mellett több világi munkatárs is szervezi. Az elmúlt esztendőben kreatív munkaközösség alakult, amelynek tagjai különböző kézműves-foglalkozáso-

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Április 2-án, nagypénteken 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Csornáról. Igét hirdet *Tubán József* lelkész.

kat tartanak. Nyár óta a gyülekezet tagjaiból összeállt az egyházi zenét játszó zenekar, a *Metamorfózis* együttes.

A csornai evangélikusok testvéri kapcsolatokat ápolnak a szlovéniai Lendva gyülekezetével, ahol templomuk néhány évvel később épült pontos mása áll.

Mikko csángált Barcaságban

Ifjúsági találkozók és nyári táborok szép emlékei között tartjuk számon a közös énekléseket, akár a táborozás körüli, akár áhítatokon. Keresztény közösségekben a Kárpát-medencében is jól ismertek a finn eredetű énekek, amelyek sajátos dallamvilágukkal magukkal ragadó hangulatot és közösséget tudnak teremteni. Nagy várakozással indultam hát március 13-án a hosszúfalu-felszegi Csángó Házba, ahol a *Mikko Goes to Heaven* nevet viselő, keresztény zenét játszó finn együttes koncertje volt beharangozva.

Az alkalmat szervező *iff. Domokos Jenő* ifjúsági lelkésztől megtudtam, hogy az együttesből *Adorjáni Dezső Zoltán* evangélikus püspök kezdeményezésének eredményeként jöttek el ketten, és két helyszínen fognak koncertezni, a felszegi Csángó Házban, illetve másnap Zajzonban, az istentiszteleten.

Az együttesről előzetesen annyit tudtam meg, hogy hattagú, és Brazíliától Japánig számos helyszínen zenélt már – most, a koncert után nyugodtan feltételezhetem, hogy nagy sikerrel. A gitárral felszerelt két fiatal már az első akkordtól kezdve teljesen kitöltötte a teret a zenéjével, amelyből két dolog sugárzott át különösen: a zenei felkészültségük, valamint az énekelt dalok teljes át- és megélése.

Számomra érdekes módon a koncert csúcspontját a jelentette, amikor – az egyik gitár lehangolódván – az együttes vezetője háttérbe vonult hangolni a hangszerét, közben pedig a tár- sa a lehető legközvetlenebb és legtermészetesebb módon mesélt életéről.

Elmesélte a fiatalkori útkereséseit, azokat a szákutkákat, amelyeket megjárta, és amelyekből saját bevallása és utólagos felismerése szerint Isten vezette ki. Ez a személyes hangvételű beszéde, helyesebben bizonyágtétele volt az a pillanat, amikor a jelen levő több mint hetven fiatal felismerhette, hogy missziós célú és igehirdetői jellegű koncerten vesznek részt.

Az angolul, finnül (és egy refrén erejéig japánul) énekel dalok lassan, de biztosan oldották a közönséget, amely zömében a hétfalusi ifjúság tagjaiból állt, de jelen voltak a Brassóban működő egyetemi ifjúsági csoport tagjai és békéscsabai csere-diákok is. A fiatalok a koncert végére teljes átéléssel követték a dalokat, egészen az együtt éneklésig.

Legnagyobb öröömre hallhattuk finn nyelven és együtt énekelhettük magyarul az általunk számtalanszor énekelte, *Atyám, két kezében* című, rendkívül szép éneket, amely egyszerűen a koncert feledhetetlen pillanata marad sokak számára.

Az énekek között elhangzott átvezető beszédekből megtudtuk, hogy a két zenész ittléte alatt többfelé is kirándult, megnézték az 1848–49-es forradalom és szabadságharc Hétfaluhoz kötődő emlékhelyeit, több alkalommal találkoztak a helyi fiatalokkal, és a két koncert után indulnak vissza Finnországba – a Domokos Jenő által átadott meghívással és azzal az általuk tett ígérettel, hogy minél hamarabb igyekeznek teljes létszámában ismét eljönni Romániába.

HANKÓ SZILÁMÉR

A hónap könyve – márciusban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Philip Melanchthon: Levelek Európának

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 600 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

HÍREK, HIRDETÉSEK

A szerzők és az Éghajlat Könyvkiadó tisztelettel meghívja Önt március 28-án, virágvasárnap este 19 órára a Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájába *Fabiny Tamás, Kocsis Fülöp és Székely János A példázat erejével* című kötetének bemutatójára. A kötetet bemutatja *Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek. Várjuk szeretettel!

Oly távol vagy tőlem és mégis közel! – Avagy hogyan jött közel hozzánk Isten Krisztus szenvedésében? címmel *Bence Imre* esperes tart evangélikációs igehirdetés-sorozatot virágvasárnaptól nagycsütörtökig minden este 18 órakor a budavári evangélikus gyülekezetben (1014 Budapest, Bécsi kapu tér).

Magyar Bibliatársulat Alapítvány

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2009-ben személyi jövedelemadójuk 1%-ával a közhasznú Magyar Bibliatársulat Alapítvány munkáját támogatták!

Kérjük, támogassa továbbra is a Biblia fordításának, kiadásának és terjesztésének ügyét!

Adószámunk: 19700739-2-43
www.biblatarsulat.hu

HIRDETÉS

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban

Március 28-án, virágvasárnap 11 órától istentiszteletet láthatunk a Magyar Televízió egyes csatornáján Pestszentlőrincről. Igét hirdet *Győri Gábor* esperes-lelkész.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 26 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Keresztény nyelvi táborok Angliában. www.gabonamag.hu. Tel.: 20/886-8195.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Az ünnepre érkező nagy sokaság meghallotta, hogy Jézus Jeruzsálembé jön, pálmaágakat fogtak, kivonultak a fogadására, és így kiáltottak: „Hozsánna! Áldott, aki az Úr nevében jön, az Izráel Királya!” Jn 12,12–13 (Ézs 40,29; Jn 12,12–19; Fil 2,5–11; Zsolt 55) „Amikor Jézus dicsőségesen bevonul Jeruzsálembé, erre a futó ünneplésre futotta a világ erejéből. Azután még az emléket is elsodorja a pillanat, és belepi az út pora.” (Pilinszky) Nem, nem sodorja el, nem lepi be! Mi, Krisztusban hívők nem a tavasz érkezésének örülünk ezen a napon! Az ősi zsoltárral köszöntünk mi is a városba érkező Urat. Olyan Úr érkezik, akinek még a szamara sem az övé, s a sorfal, amely között elhalad, „mindenféle népből” áll. S köszönteni ma mi is ott lehetünk.

Hétfő

Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Zsid 13,8 (Zsolt 145,13; Róm 5,6–11; Jn 18,1–11) Tegnap az ünnepelt és hozsannázott Jézust mint Királyt köszöntötték. Fények és árnyak követik egymást gyorsan. Már halljuk az utolsó vacsora döbbenetes szavait az elárulásról. A keresztút drámai képei. Király? Keresztet hordozó bűnös, akit halálra ítélték. Majd a nagyszombat csendje. A várt Megváltó – halott. A sír foglya. S a húsvétvasárnapi kertben az elhengerített kő. Jézus Krisztus ezen a héten mennyi stációt jár, s lelkünk, őt követve, szintén. S ő mindvégig tudta, és vállalta, s ő ugyanaz! Ebbe kapaszkodjunk, mikor az euforikus örömtől a gyász fojtogató sírásáig járjuk nagyhét útját. Az Úr ugyanaz.

Kedd

Jó az Úr mindenkihez, irgalmas minden teremtményéhez. Zsolt 145,9 (1Jn 4,11; Jób 38,1–11; 42,1–6; Jn 18,12–27) Megpróbáltam jó lenni. Mindenkihez. Egy fél napig. Hát, nem sikerült. A metron meglökö, a boltban „beszóló” vagy a szemtelen eladó – ő is a „mindenki” egyike. Jaj, de nehéz. Pedig én is „mindenki” vagyok – másnak. S hozzám jó az Úr. Pedig elfordulok, nem törődöm vele. Vagy feleslek. Tetteimmel elszomorítom. Felbosszantom azt, aki jó hozzám. Annyira jó, hogy az életét adja értem. Irgalmazz, Uram, add, hogy jó lehessen!

Szerda

Krisztus mondja: „Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem: és én életemet adom a juhokért.” Jn 10,14–15 (Ézs 52,12; Ézs 26,20–21; Jn 18,28–40) „A juhok természetes tulajdonsága az, hogy mindig követik az előttük járókat, megismerik a kolompja hangját, bégetését és szagát.” De karám, bot, kolomp, pásztorokutya csak a juhok terelésében határozatos. Az összetartozás Jézus, a Pásztor és emberjuhai között a személyes és kölcsönös ismeretből, szeretetből, bizalomból fakad.

Csütörtök

Krisztus mondja: „Én vagyok az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké.” Jn 6,51 (4Móz 6,24; Jn 13,1–15/34–35; 1Kor 11,23–26; Jn 19,1–16a) Asztalközösségben lenni embereknek egymással: meghitt, jó dolog. De az Istennel: ez olyan felfoghatatlan csoda, olyan mélyre hajlás, közeljövétel az Úr részéről! Mi, evangélikusok két szentségünk közül az egyikként ünnepeljük. Testének és vérének vétele itt e földön bűneink bocsánatát adja. S majd egykor folytatódik ez a közösség Isten országában. Alázattal és örömteli lélekkel vegyük és együk ma az ünnepi vacsorát!

Péntek

Hallgasd meg imádságomat, Uram, figyelj segélykiáltásomra! Könnyeim látán ne légy néma. Zsolt 39,13 (2Kor 4,10; Jn 19,16b–30; 2Kor 5,14b–18/19–21; Jn 19,16b–30) Ez a nap a megrendülésé, a gyászé, a miérteké. Ha csak eddig tartana a történet, akkor a jajszó, a könny maradna csak. A Golgota felett besötétedő ég alatt állnánk, és az az ég néma. Hogyan történhetett? Győzött a gonosz, az erőszak, a végső, kegyetlen tény, a halál? Ha eddig tartana a történet... Életem egyik nagypéntekén passióúton voltam. Elhangzottak igék, énekek, és a könny ott volt a hívek arcán és a teológusokén is. Végtelen magány szakadt az emberre, az Istene nélkül elveszett ember melegben is belülről reszketett magánya. Az Isten a nagyhét eseményeivel drámai módon megreszketett mi is a világot: a keresőt, a tagadót, a választ vágyót. Ekkora ára volt az életünknek, üdvösségünknek. Ne féljünk szívünk minden érzésével átélni ezt a napot! Ne féljünk, mert jön rá holnap, a csend, de közeledik már a holnapután: a húsvét hajnala!

Szombat

Krisztus mondja: „Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen.” Jn 14,27 (Ézs 2,4; JSir 3,51–62; Jn 19,31–42) Nagyszombaton a félelmek, összetört remények hangja erősödik. Jézus milyen előre szólt akkor tanítványainak: ne féljete, ne csüggedjete. Mert ugyan lesz idő, amikor minden arra fog mutatni, hogy van rá okotok. És azt fogjátok érezni, hogy nem sikerült, hogy egy vesztes ügyben hittetek. De ne féljete. Lesz békességetek. Ma sincs más üzenet. Ma is kétségbeeső, értetlen az ember. Bűnös, kegyelemre szorul. Nagyszombat csöndjébe is be kell zárkózni. Isten véghezvitte a szándékát. A végső elvesztéstől és árvaságtól megmentette minden, belé hittel kapaszkodó gyermekét.

■ KÓHÁTI DÓRA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 28-ától április 4-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>11.00 / m1 <i>Virágvasárnapi evangélikus istentisztelet közvetítése Pestszentlőrincről. Igét hirdet: Győri Gábor esperes</i></p> <p>21.00 / m2 <i>Titkok háza (francia vígjáték, 2005) (103')</i> Bélisaire Beresford és felesége, Prudence egy szép őszi napon öreg és kissé kellemetlen nagynénjükhöz igyekeznek látogatába az időszotthonba. Ada néni nem fogadja őket túl szívélyesen, különösen a csinos Prudence-t tünteti ki ellenszenvével. A békés nyugalmat árasztó, óriási kastélyparkban elterülő otthon első pillantásra lenyűgözi Beresfordékát, ám csakhamar rejtélyes eseményekre lesznek figyelmesek...</p>	<p>11.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i></p> <p>13.10 / Bartók rádió <i>Thierry Escaich játszik a Mátyás-templom orgonáján</i></p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház féléórása</p> <p>17.35 / PAX <i>Nagytarcsa (dokumentumfilm) (26')</i></p> <p>21.00 / Duna Tv <i>Kanári – Kosztolányi Dezső (magyar filmdráma, 1993) (43')</i></p> <p>21.30 / m1 <i>Szerelmi mámor (amerikai film, 2008) (86')</i></p> <p>23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Benne: Krzysztof Penderecki: Stabat Mater</p>	<p>13.25 / Kossuth rádió <i>Pilinszky János mondja el verseit</i></p> <p>13.29 / Bartók rádió <i>Kodály Zoltán V. magyar kórusverseny 2009</i></p> <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Jószai Sándor, a hódmezővásárhelyi Szent Lukács Ikonfesto Baráti Kör vezetője</p> <p>14.45 / Duna Tv <i>A gyilkos-tói Szent Kristófkápolna (magyar ismeretterjesztő film) (25')</i></p> <p>15.10 / Duna Tv <i>Húsvét Máltán (magyar ismeretterjesztő film, 2004) (26')</i></p> <p>18.10 / PAX <i>Fény előttem, fény utánam (dokumentumfilm)</i> Túrmezei Erzsébet portréja</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórása</p> <p>13.55 / m2 <i>Kerekek és lépések</i> A dél-alföldi szőlővidék</p> <p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Johann Sebastian Bach</i> Gyászkantáták</p> <p>18.00 / Bartók rádió <i>A zenéről. A reneszánsz mise mint épület</i></p> <p>19.30 / Kossuth rádió <i>Vacka Rádió (folytatásos mese)</i></p> <p>20.00 / Duna Tv <i>Angel (angol–belga–francia romantikus dráma, 2007) (134')</i></p> <p>20.34 / M. Katolikus Rádió <i>Zenémml dicsérem. Fejezetek a kortárs egyházzeneből</i></p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Johann Sebastian Bach</i> János-passió</p> <p>14.10 / Duna II. Autonómia <i>„Én és az én házam népe az Úrnak szolgálunk” (magyar dokumentumfilm) (40')</i></p> <p>15.15 / Duna TV <i>II. János Pál – a béke pápája (olasz–amerikai–lengyel életrajzi dráma, 2005) (40')</i> 1. rész</p> <p>19.00 / Duna Tv <i>Kék pillangó (kanadai–angol filmdráma, 2004) (97')</i></p> <p>20.55 / Bartók rádió <i>Itt a helyem</i> Dsida Jenő versei</p> <p>21.35 / Duna Tv <i>Tökéletlen szerelem (olasz–spanyol filmdráma, 2001) (91')</i></p>	<p>7.00 / M. Katolikus Rádió <i>Nagyhét. Válogatás Pilinszky János írásaiból</i></p> <p>10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Csornáról. Igét hirdet: Tubán József lelkész</i></p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljete az Úrban mindenkor!</i> A metodista egyház féléórása</p> <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Bajzáth Ferenc plébános</p> <p>18.00 / m1 <i>Nagypénteki református istentisztelet</i> Közvetítés a Pozsonyi úti református templomból</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>Bach: Máté-passió</i></p> <p>20.00 / m1 <i>Keresztút</i> A nagyhét eseményei művészek szemével</p>	<p>12.01 / Duna Tv <i>Isten kezében</i></p> <p>14.15 / m2 <i>Mindentudás Egyeteme</i> Schweitzer József – Erdő Péter: Húsvét, a szabadság ünnepe – a feltámadás ünnepe</p> <p>14.30 / Duna II. Autonómia <i>Harmadnapra legyőzte a halált... A húsvét Európa kultúrtörténetében</i></p> <p>15.10 / PAX <i>Bach: János passió</i></p> <p>19.55 / Bartók rádió <i>Intelem vezelekre</i> Húsvéti versösszeállítás</p> <p>22.20 / Duna Tv <i>A kilencedik nap (német–luxemburgi filmdráma, 2004) (98')</i></p> <p>24.00 / Bartók rádió <i>Ars nova. Pascal Zavarro: Three Studies for a Crucifixion; Maurizio Kagel: Szent Bach-passió</i></p>	<p>10.25 / m1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i></p> <p>14.00 / Bartók rádió <i>Kritikus füllel</i> Händel: La resurrezione (A feltámadás)</p> <p>16.00 / M. Katolikus Rádió <i>„Valaki ír a kezdeddel...” (versműsor)</i> Örök húsvét</p> <p>20.00 / Duna Tv <i>Feltámadás (olasz–francia–német filmdráma, 2001) (93') 1. rész</i></p> <p>21.04 / Kossuth rádió <i>Húsvét, feltámadás</i> David Lytton hangjátéka</p> <p>21.35 / Duna Tv <i>Wolfgang Amadeus Mozart: Exultate, Jubilate K.165</i></p> <p>21.37 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Húsvéti mise a 16. századi Velencéből</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezető: Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóhát Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

